МИКАЕЛЕ РӘШИД

Быле мын

МИКАЕЛЕ РӘШИД

Дыле мын

Хайпатрат
Ереван
1960

Бәрәнока «Дьле мьн» к'ьт'еба э'франдьнед Мик'аеле Рәшидә пешьнә бь зьмане кӧрманщи. Ве бәрәнокеда шьеред дәрhәqа wәт'әнh'ъане, достийа щьмаә'та, ә'длайе, т'әбийәтеда hәнә. Шайир ӧсл жи дәрhәqа ә'мре к'ӧрдайи иройинда дьньвисә.

ՄԻՔԱՅԵԼԻ ՌԱՇԻԴ
ԻՄ ՍԻՐՏԸ
(Քրդերեն)

Հայաստանի պետական հրատարակչություն
Երևան, 1960

МИКАЭЛЭ РАШИД
МОЕ СЕРДЦЕ
(на курдском языке)
Армянское государственное издательство
Ереван, 1960

ЛЕНИН Т'ӘВ МӘЙӘ

Һьнге т'ӧнәбумә, ле дьбежьн:
Зьвьстан бу, багәр, бәрф у сәрма,
У жь ч'ә'ва барин hесьре гәрм,
Нәк'әти сәр ә'рде, дьqәр'ъмин

Зьвьстан бу. Мина кәвре мәзьн
Сәр дьле hәр йәки гьран бьбу
Әw hәwар, кӧ Ленин эди т'ӧнә,
Ленин wәфат буйә у жь мә чу.

Ленин wәфат буйә, Ленин т'ӧнә—
Чәтьн бу баwәркьн we hәwаре.
Ле ль дорбәр qәwин дьбу сәрма,
Зәлул бьбу дьнйа бьн wи дәрди.

Жь Москвае h'әта wәлатед дур
Наве Ленин бу сәр hәр зьмани,
У незик бу Ленин у hаqас дур,
Мина тә'ва ә'зиз, ә'мьрани.

Ча ша дьбун hьнге дьжмьне мә,
У дьготьн, hәкәр Ленин т'ӧнә
Qәт наминә щида дәwләта мә,
Wәки бе Ленин әм ӧнда бунә.

Ча ша дъбун ӀӀниге дъжмъне мә,
Ле Ленин Ӏӏе дъжи, we бъжи бъ қӧр'нә
Ча пешик'ар у ча ренишандар—
ӀӀэкбуйи т'эв э'мре партиа мә.

ӀӀниге т'ӧнәбумә, ле чахе бум,
Ленин т'эв мын буйә, ча баве мын,
У э'мӀр дайә мын, қәwәт у хун,
Wэхте дъwэстийам сэр рйа чэтън.

Завод мә чедъкър, йане жи мал,
Ре вадькър бэр бъ қумстана, чола,
Ленин т'эв мә буйә Ӏӏэрр'о, Ӏӏэрсал—
Жь wан рожед сэрма Ӏ'эта нъӀӀа.

Ленин т'эв мә буйә бъ шӧхӧлва,
Бъ wэсӀӀэтед хwэйә э'мърани,
Әw нәбуйә меван лъ дънӀӀае,
Буйә бав у дэрсдар у хәбатчи.

НъӀӀа Ӏӏэр гошәки дънӀӀаедә,
Ӏӏэр малэке у Ӏӏэр дълэкида
Ленин Ӏӏәйә, дъжи чаwа э'зиз,
Чаwа пешик'ар у қәwәта мә.

1955

ЛЕНИН

Мина гъшка әw жи роке Ӏатә дъне,
Мина гъшка әw жи зар'экә жир буйә,
Листийә, ша буйә у готийә: «Ъне»,
Мина гъшка әw жи хwәр'а мәзън буйә.

Қәт к'е дъфъкъри, wәки әw кӧр'е жир,
Әw зар'конга бъч'ук, әwлэде де—бава,
Бона мәрьве к'әсиб ,бона дълед к'ъбир
We э'мъре ша бина, чека дънйа ава.

Шәр'е съмъфеда мъқабъли зора
Әwи э'мре хwә да бона wан роже хwәш,
Әwи wан да зар'а ,роиайи да кора,
Әwи тә'е да гъшка, тә'ва ширьи у гэш.

Әw мәр'а бу дэрсдар, бу бав у бу Ӏӏавал,
Бона дънмъне Ӏӏар бу дэрба зор у сaw,
У иро Ӏӏэр дэра Ӏӏэр йәк, зар'конг у кал,
Wина к'ӧбар дъбъи Ӏӏэр сэӀ'эт у Ӏӏэр гав.

У наве wи иро мәр'а буйә бәйраq,
Мар'а буйә рениш, буйә э'мър у жийки,
У бъ Ӏ'ӧба дъта эм дъбежъи к'ӧбэр:
—Әм әwлэде тәнә, тӧ баве мә, Ленин.

1958

ПАРТИА КОМУНИСТИЕ

Партиа,
Тӧ гӧмана милион, милион дьле h'әлал.
Тӧ канийа щьмаэ'тайә зәлал, зәлал.
Тә ав дайә бәстед бе ав у мәрвс т'и,
Wәт'эн дайә стӧхаред лал, дьле эт'им.
Тэ'в бьhаре тина бона дәшт у ч'ийа.
Тә э'мьр да бәләнгаза у бьрчийа.
Бь наве тә щьмаэ'т чуна шәр'е гьран
У шенкьрьи гӧнд—бажаре кәви у wеран.
Бь наве тә wәт'әне мә иро к'ӧбар
Дьча бәр бь пашwәхтийа хwә бәхтәwар.

Партиа,
Нави бьльнд, нави э'зиз, нави ширьи.
Әм h'ӧба хwә т'әмьз иро тәр'а тиньи.
Тӧ бона мә hәрт'ьм буйи решишандар.
Тӧ щерге мә пешда бьбә к'ӧбар—к'ӧбар.
Wәки дьнйа диса бьбhе гавед мә зор.
Wәки дьhа бьмьлмьлә бәйрада сор.
Мә бәхте хwә бәхте тәр'а гьредайә,
Әв э'мьре хwәш, әв роже гәш—гьшк тә дайә.
У иро жи тӧ сәрфьнйаз чawa т'ьме
Wәт'әне мә бьбә бәр бь комунизме.

1958

WӘТ'Ә Н

Жь wәт'эн чьqас дурк'әви, hәр'и,
Чьqас бьгәр'и ль wәлатед дәр,
Бь h'ьсрәта we тӧе пашда бейи,
Ча тәйрәдә тен бал мә hәр бьhар.

Бе wәт'эн мәрьв бе мала, эт'им,
Бе wәт'эн рәшьи рожс э'мьре wи,
Wәт'эн гьшкар'а дайика мьqим,
Бе дайик зар'о бьрчийә у т'и.

Ах, wәт'эн, wәт'эн, h'әйра дьле мьи,
Тӧ нәфәса мьи hәр сәh'әт у гав,
Бона наве тә qәт т'ӧнә мьри,
Бь наве тә әм пьзаньи т'ӧ саw.

Бо намуса тә, бо азайа тә
Э'мре хwә дана awләдед ә'гит,
У э'мре хwәда, wәт'эн, хенжь тә
Т'ӧ тьштәки рьнд wана нодьдит.

Тӧ т'ьме мәр'а бәдәwи у рьнд
У дьле мәр'а э'зизи бса,
Әм т'эж бь тава мәзьи у бьльнд.
Wәлате шewре, wәт'әне аза!

1956

ЩЬМАӘ'ТА МЬНР'А

Дайка мьн гот—әwләде мьн һьлдә хwәр'а,
Әз жи дьбем,—әз е тәмә, һьлдә хwәр'а.

Бажар—бажар әз гәр'ийам, дәwләмәнд бум,
Һәбуна мьн һ'ьше мьнә, һьлдә хwәр'а.

Чьqас шәва ранәзамә, хәбьтимә,
Хәбата wан шәвед бе хәw һьлдә хwәр'а.

Дәрд—кӧле хwә, к'әсәре хwә тӧ бьдә мьн,
Шабуна мьн у әшqа мьн һьлдә хwәр'а.

Тә зар да мьн, qанат да мьн, к'ьлам да мьн,
К'ьламе мьн иро рабә һьлдә хwәр'а.

Һәрке ә'мре мьни щаһьл кери тә бе,
Ә'мре мьн жи, рӧһ'е мьн жи һьлдә хwәр'а.

1958

ҺӘВАЛЕ МЬНИ УРЬС

Һәвале мьни урьс,
тӧ бежә к'ӧйи ньһа?
Жь тә qәт нәмә т'ӧнә,
һатьн—чун чьqас бьһар,
Ча бькьм тә бьбиньм,
дәнге мьн нагһяжә тә,
Иро бь дьл һ'ьсрәт
тә тиньм әз бира хwә.

Фә'м дькьм әз дьле тә,
хәбат у һ'ӧба т'әмьз,
У заньм, wәки т'ьме,
к'ндәре шӧхӧл бьки—
Т'әк рекә бәр ч'ә'ве тә
у йәкә мәрәме мә:
Qӧльхи wәт'ән бькьн,
хенжь we т'ӧ тьшт т'ӧнә.

Тә'рийә, сарә ньһа
у дәрва бәрф те һеди,
Зар'а мьн бешикеда

разайэ хwэр'а эди,
К'ьт'ебьи, к'аг'эз бэр мьи,
шьклэки нас у бь дьл,
Шьжле тэ, hэвале мьи,
сьфатэк бе дард у кӧл.

Ньзаньм, те бира тэ,
hэвале тэйи кӧрманщ?
Рожед т'эв дэрбазкьри,
эw рожед чэтьи у дэнщ.
Йане эw меше мэзьи,
к'идэре эм hэр бьhар
Жь гэрме дьр'эвийан
бьи сиӈа дара hэр щар.

Wе дэре эм т'эви hэв
рудиьштьи, к'ьт'еб дьхwэнд.
Ч'ьвика мэр'а дьстра,
мэр'а ч'эм бьбу сазбэнд.
Дора мэ бинэкэ хwэш,
кӧлилке h'эзар рэнги.
У тӧ жи, hэвале мьи,
wи чахи бса бэнги.

У паше, те бира тэ
эвара hавине хwэш,
К'ьлама кӧ мьи дьстра
дэрhэда ч'э'ве рэш-рэш?

Институт мэ к'ӧтакьр
у рожа пашьи ида
Т'овайи эм гэр'ийан
бажаре Москваеда.

Эз заньм, wэжи ньhа
дури мьи бь дьл—щэтэр
h'ьз дьки хэбата хwэ,
бьhар бэ йане багэр,
h'ьз дьки мэрьвед мэ,
хэбата wанэ мерхас,
hэвале мьи э'зиз,
wэстандьи тэр'а нэнас.

hэвале мьи урьс,
тӧ бежэ, к'ӧйи ньhа?
Жь тэ дэт нэмэ т'ӧиэ,
hатьи—чун чьдас бьhар.
Чэ бьжьм тэ бьбиньм,
данге мьи нагhиже тэ,
Иро бь дьле h'ьсрэт
тэ тиньм эз бира хwэ.

1956

ДӘWЛӘТА МЬН

Сала h'ьвда. Пайиз. Зәрпед «Аврорас».
Дьh'әдьми дьнйа мьлк'әдара, зорба,
Щьмаә'т жь роhьлате h'әта роавае
Дьнйа т'әмьз дькьр жь qьр'ежа qӧр'на.

Нава алаведа, шер'да у хунеда
Роке hатә дьне дәwләта мьн,
h'әзар—h'әзар дьжмьн hатьн у хwә ледан,
h'әзар—h'әзар щара жь дәрбе wе к'әтьн.

Әwләде wе мина бьруск у мина шур,
Мина тәйре ч'ийа пәйарр'а бунә саw,
Жь мәрк'әза wәлет h'әтани гошед дур
Wана бь дьл шәр'кьр бона ван роже к'аw.

У qәwәт бу дәwләт, бу бьрщәкә мәh'кәм,
Бу гӧман у исаф бона мәрве к'әсиб,
Бой щьмаә'тед дьне бу мьраз у мәрәм
Нава шәр'е wанда ль wәлате хәриб.

Нава дә'w у шәр'а, бәр хәлае, сәрме,
Нав чәтьнаед гьран, нав хәләqа дьжмьн,
Чаwа мерхас у бьрщ hәрр'о, hәрщар, т'ьме
Ма, сәкьни, дьжи дәwләта мьн.

1957

ӘРМӘНИСТАН

Тӧ бь qӧр'на бе пьшт у мьл
У риӈа тә чәтьн у дур,
Пьш тә мьрьн, пьш тә дьжмьн,
Бәр ч'э'ве тә гӧлие к'ур.

h'әзар дьжмьн, h'әзар нәйар
Милион бьрин гиһандьн тә,
Wераи кьрьн гӧнд у бажар
У qьр'кьрьн әwләде тә.

Ле жь qӧр'на, жь шәве рәш,
Дьле тәда h'әзар мьраз,
Тӧ гьһишти ваи рожед хwәш
Бь к'ьламе т'әзә, бь саз.

Дәшт у ч'иӈа көлилк вәдан,
Ә'мьр тәр'а бу гӧлстан,
h'әзар шайир пәсне тә дан,
Ә'низа мьн, Әрмәнистан.

Qиз— лawe тә әшq у к'ӧбар
Гӧһастьнә сьфәте тә,
Хәмьлинә, чawa бьһар,
h'әзар гӧнд у бажаре тә.

Тӧ кӧ бәре т'әне буйи,
Ньһа п'ьр'ьи дост—бьре тә,
Тӧ бь риӈа фьрә чуйи,
Әw ре т'ьме ншьq дьдә.

Рабә, шабә бь саз—к'ьлам,
Бьһер', буйи тӧ гӧлстан,
Сәлам тәр'а, h'әзар сәлам,
Әрмәнистан, Әрмәнистан.

1957

EZDIKI.COM

СЬБӘ ЛЬ ЕРЕВАНЕ

Еревана бьhар т'әзә h'ьшйар дьбә,
Дорбәре мьн ньhа hәwа хwәшә, hеньк,
Нав hешнайа тәр'ин бинхwәш дьбә сьбә,
У дьгәр'ә вьра хwәр'а баки тәньк.

У әз бәржер дьчем бь соqаqе т'әмьз,
Дьбьрьqа бәр мьн асфалта раст у шьл.
Ль сәр Гьридаг'е hәла думанә, мьж,
Дора бажер ч'ийа hәла дьhеньжьн.

hеди-hеди соqаq h'ьшйар дьбьн, дьжин,
Мәрьв т'ьжи дьбьн hәр дәра у щийа.
У хьшә-хьш дькьн бәлгед даре hешин,
Тә'в п'әяще хwә даве сәр бани у ч'ийа.

Жь роhьлате мина qиза к'аw у к'ӧбар,
Ро радьбә у жь бьльндайа ә'змин
Тиренщ-рамусана хwәйә к'ар у бар
Дьдә бажаре мьн, Еревана зер'ин.

h'әзар дәзгәh, машин ль заводе бажер
К'ьлама хwә дьстрен у дькьнә чәqин.
Сәлам рожа тәр'а, бажаре мьни зер',
Мәрве тәр'а, кӧ ньзаньн нә'лин.

1957

РЕ

Ре һәйә тә дьбә щие дур у нәнас,
Ре һәйә, кө тәр'а дьбә әшq у мьраз,
Ре һәйә мәрьва дькә шер у мерхас,
Ле т'әк рекә т'ьме дьле мьнр'а ә'зиз.

Чьqас дурбә әw ре, бь we ре әз бь к'ән,
Бь щәгәр у бь дьл темә мале, wәт'ән,
Кө qөльхкьм бой wан, кери wан бем ча нан,
Т'әк әw рейә т'ьме дьле мьнр'а ә'зиз.

1957

К'ЬЛАМА QИЗА БӘНГИ

Көр'о, рабә, дьзикава жь мал дәре,
Тө бәс руне ль сәр т'әхтә т'ас дәстада.
Wәхта әшqе рабә, дәре ль сьвдәре,
Вьра нава к'aw-к'өбаре гөнде мәда
Кәвотка тә һивийа тәйә.

Qөр'ә нәбә, тө садәбә мина бәре,
Лawке qәнщр'а лайиq нинә бе исаф бә,
Т'әк дәqәке рабә дәре тө сьвдәре,
Т'әк дәqәке тә бьбиньм, дьл һеса бә,
Кәвотка тә һивийа тәйә.

Сал т'әмам бу, чь тө чуйи нав хwәндийа,
Хwәр'а майи ль шәһәре дури нәнас,
У әз һәрр'о ль гөнде мә, сәре ч'ийа
Фькъримә дәрһәqа тә, дьлда мьраз.
Рабә, дәре һивийа тәмә.

Рабә, дәре, һ'ьсрәта хwә жь тә һьлдьм,
Бәсә, дәлал, сәбьр накьм әз т'әк—т'әне,

Әзе иро рамусана пешьн бьдьм,
Шәв тә'рийә, һәwа хwәшә, әз т'әк—т'әне,
Әглә нәбә, һивийа тәмә.

Әз нав qизе гӧнде мәда qӧр'ә бумә,
Мьн готийә—хwәндк'арә дәлале мьн,
Бәр һәвала һ'әта ньһа к'ӧбар чумә,
Тӧ нәһелә нав wанада әз рәзил бьм,
Дә зу wәрә, һивийа тәмә.

1957

ШӘВ

Дар дьләрьзьн, пайизә эди,
Дәрәнгә, шәвә у дәрва сар,
Щәwа бәр мале дьстьре һеди,
Дьбежә: «Разе, тӧ хорте дәлал».

Хәw ль мьн нае, дәqә тен—дьчьн,
Һәр тьшт кәр' буйә, шәв гьрви дьбә,
Нав бешикеда гӧл-зар'конга мьн
Хәwне дьбинә, бәшәрхwәш дьбә.

Разайә wәт'ән бь хәwа ширьн,
Дьжмьн нәwерә һ'ьщумкә сәр мә,
Дәрва һ'әму дәнг һеди дьмьрьн,
Дар дьләрьзьн бәр бе у сәрме.

1957

Ч'Ә'ВЕД РӘШ

Ч'ьqле даре п'әнщәра мьн дьк'ӧтә,
Дәрва баран, дәрва шәвә, шәва рәш,
Сәр т'әхте мьн, бәр ч'ә'ве мьн шькле тә,
Жь шькле тә дьньhер'ьн ч'ә'вед рәш.

h'әзар сали ль дьнйае бьжим әз
Ч'ә'вед нола ч'ә'вед тә рәш набиньм,
Чьмки hәр гав у hәр сәh'әт ч'ә'вед рәш
Әшqе тиньн у ронайе бона мьн.

1955

ШЬВАНЕ БӘНГИ

Иро жь ч'ийа әз hатьмә мал,
Сьбе шәбәqе әзе вәгәр'ьм,
Иро эваре, Хәзала дәлал,
Тӧ к'әрәм бькә, wәрә мала мьн.

Бе тә әз т'имә, бе тә чәтьнә,
Тӧ канийа сар, мала дьле мьн,
Дайик дьбежә,—Хәзале бинә,
Әз hивийа тәмә, хәзала мьн.

Ч'ийае бьльнд wе тәр'а бежьн,
Ча әз шәв у рож наве тә дьдьм,
Рожед hавине, ед кӧ дьрежьн,
К'ьламе бәнги дьбьhен hәрт'ьм.

h'әму дьзаньн кӧла дьле мьн,
h'әму дьбежьн, кӧ бәнгимә әз,
Т'әне тӧ майи бе гьли—готьн,
Кәра дьле мьн, тӧ qиза Чәркәз.

Әзе пайизе жь ч'ийа вәгәр'ьм,
Пәзе колхозе әзе бинмә жер,
Нәһелә диса пәй тә бьгәр'ьм,
Бона дьле мьи диса нәбә к'ер.

Иро жь ч'ийа әз һатьмә мал,
Сьбе шәбәqе әзе вәгәр'ьм,
Иро эваре, Хәзала дәлал,
Тә к'әрәм бькә, wәрә мала мьи.

1955

РОЖА WӘТ'ӘНЕ МЬН

Ль һәр дәра, ль һәр гоша ньһа
Һәр рожәкә э'мре wәт'әне мьи
Дьбә т'ариq, легенд бона qәр'на,
У дьбә рожа рәш бона дьжмьи.

Бой wәт'әне аза у рожа xwәш
Кал-бабе мә роке рабунә шер'
Мьqабьли зорба у э'мре рәш
У мьрьнә, чаwа э'гит у мер.

Сьлсьләта т'әзә ньһа к'өбар дьбә
Бь наве wани гәш у нәмьри,
Сьлсьләта т'әзә һәрр'о у һәр сьбә
Һ'әзар шөхәле мәзьи тинә сери.

Бона милйон дьла wәт'әне мьи
Буйә qәwат wәк ав бона э'рде,
Буйә бьһар, буйә тә'ва ширьи,
Йи кә э'мьр дьдә миwани де.

Нав хэбата h'əлал, ə'дьлида
Һəр рожəкə wəт'ен дьбə т'ариq.
Бежьн, гəло, к'ижан wəлатида,
Һəр рожəкə садə дьбə т'ариq?

1957

ЕРЕВАН ЗЬВЬСТАНЕ

Ль соqаqе тə у сəр банийа
Бəрфа qəрqаш те, тō бажаре мьн,
Ньhа дора тə, жь се алийа
Ч'ийа разанə бь хəwа ширьн.

Тə'ри дьк'əвə у п'əр'е хwəва
Сəр тə дьгьрə у гьран дьбə.
Иро эваре чь хwəшə həwа,
Qəй бежи ньhа бəрбангə, сьбə.

У həр дəнгəки рожа тə т'ьжи
Дьмьрə hеди ль соqаqе тə,
Ле əw дəнгед тə нав мьнда дьжин,
У əз дьгəр'ьм у бəрф дьбарə.

Дьгəр'ьм hеди у бь дьле гəш
Əз бьhара тə дьбиньм ньhа,
Дьбиньм тə'ве у хwəлийа рəш
У даре hешин, эвара дьла.

Əз дьбhем чаwа бəлге сəр дара
Жь бае эваре дькьн хьшəхьш,
У чаwа бəр мьн, жь мьн дур, həр дəра
h'əзар ч'əм у щəw дькьн хӧшəхӧш.

Ле ньhа сəр тə бəрфа qəрqаш те.
Тӧ разе hеса, гӧл-бажаре мьн,
Бьhар бə, пайиз, йане бьн бəрфе.
Мьир'а э'зази, Еревана мьн.

1957

WƏЙ ЛЬ МЬН

(Бь мотивед щьмаэ'те)

Wəй ль мьн, wəй ль мьн,
Агьр к'əтə дьле мьн,
К'очо qизе надə мьн.

Wəй ль мьн, wəй ль мьн,
Əw чь hатə сəре мьн,
Хəw нак'əвə ч'э'не мьн.

Wəй ль мьн, wəй ль мьн,
Бав qизə хwə надə мьн,
Дьбе qəлəн бьдə мьн.

Wəй ль мьн, wəй ль мьн,
Жь h'ӧба we дьмьрьм,
К'а we ча бə h'але мьн.

Wəй ль мьн, wəй ль мьн,
Бьла хере нəбиньн
Де у баве йара мьн.

1957

ШЬКИАТ

Ле əw э'дəтə,
Wəки бав qизе бе qəлəн надə?

Йара мьи бой мьи бəхт у мьрəзə,
Рöh'е жийине, к'ьлам у сазə,
Бей we дəрде мьи qаси бə'раньи,
Бьи дəрде öса бə'р жи дьиальи.

Гава эз т'имə, ава зəлалə,
Гава т'энемə, hогьр—həвалə,
Дьле мьи дьбе: əw qиза бəр тə
Нə кö хəзалə, ле зийарəтə.

Бав дьбе, бой we тö qəлəн бьдə,
Дьбе бе qəлəн кəс qизе надə,
Qəлəнh'ьзар'а, гəло, чь бежи,
Гава дьле тə эвинə, т'ьжи.

Эвина дьла кьрьиə базар,
Бой we дьхwəзьи ньзам чəид h'эзар.
У qəт напьрсьа хwəстьна дьла,
Нет у мəрəме həрдö щаhьла.

Ле əw э'дəтə,
Wəки бав qизе бе qəлəн надə?

1958

Д Ә Л А Л Е

Дәлале, дәлале,
Зу дәре жь мале.
Дора мьн бьһарә,
Һенькә, эварә,
Дәлале, дәлале.

Зу дәре жь мале.
Зу дәре, һәвале.
Һ'өба мьн зә'ф к'урә,
Дьл бе тә мәлулә,
Дәлале, дәлале.

Дора мьн бьһарә.
Бьһара дьланә,
Гава тә набиньм.
Qәй бежи әз диньм,
Дәлале, дәлале.

Һенькә, эварә,
Һәвале, зу wәрә,

Гә һ'өба к'ур да мьн.
Дәрманкә дьле мьн.
Дәлале, дәлале.

Дәлале, дәлале,
Зу дәре жь мале.
Дора мьн бьһарә,
Һенькә эварә,
Дәлале, дәлале.

1958

К'ЬЛАМА Г'ӘЗӘ

Һәй щан, һәй щан, һәй щане,
Лawке мьн чу Рәwане,
Лawке мьн чу бьхунә,
К'ьт'еб досте wи бунә.

Һәй щан, һәй щан, һәй щане,
Жь шәһәре Рәwане
Лawке мьни ч'ә'вшинә
Мьир'а нәма дьшинә.

Һәй щан, һәй щан, һәй щане,
Ль шәһәре Рәwане
Һ'әзар щаһьл дьхунъи,
Нава wанда лawке мьн.

Һәй щан, һәй щан, һәй щане,
Жь шәһәре Рәwане
Роке хwәнди у занә
Лawьк we бе гбиле мә.

Һәй щан һәй щан, һәй щане,
Лawке мьн чу Рәwане,
Лawке мьн чу бьхунә,
К'ьт'еб досте wи бунә.

1957

ШӘВА САЛА Т'ӘЗӘ

Ишәв р̓абьм жь мал дәрем
Бь дьле әшq, к'әне ширьн,
Мала wәда р̓асти wә бем,
Һәвал, һогьр у досте мьн.

Р̓абьм т'әв wә к'асе һьлдьм,
Wәр'а шабьм һ'әта сьбе,
Пәсне к'әда һ'әлал бьдьм
Бь к'ьлама, кӧ жь дьл тę.

У бьн дәнге дәф у зӧр'не
Бьр'әqьсьм бе дәрд у кӧл,
Мәр'а шабә аләм—дьне,
Мә бьбарә бьһар у гӧл.

Р̓абьм, wәр'а әз бьхwәзьм
Хwәстьне qәнщ, ә'мре к'ӧбар,
Бежьм әзи сәрфьнйазьм,
Саг' бьн, ша бьн у бәхтәwар!

Бьла wәр'а сала т'әзә
Бьбә сала дьһа бь хер,
Бьла ә'мре wәйн аза
Г'ьме бьбә т'ьжи у т'ер.

ЩЬМАӘ'ТА МЬН

Ре дур буйә, чәтьн буйә,
Сәр ре думан у мъж буйә,
Щьмаә'та мьн бь зәмана
Сәр wан реа беч'ар буйә.

Һ'әзар дъжмьн, һ'әзар нәйар,
Чawа гӧре бърчи у һар,
Дьзерандьн щьмаә'та мьн,
Жер'а данин кӧл у мьрьн.

Бь зәмана нав шәр'ада
Кәси пъшт у к'омәк нәдә,
У щьмаә'та мьнә к'әмал
Мабу т'әне, мабу бе ч'ар.

Дьбә ӧса бь зәмана
Щьмаә'та мьн бәхтр'әш бьма.
Һәркс нәба Октйабра гәш,
Кӧ ре вәкър бой ә'мре хwәш.

У жь пъшта щьмаә'та мьн
Һ'әзар баре гьран к'әтьн,
Тә'ас дьһа ронайн дә,
Ә'мре т'әзә ишьq вәдә.

Ль wәлатє шewре ньһа
Т'әв мьләтед дост у бьра
Бь ә'мре шә, т'ер у т'ьжи
Щьмаә'та мьн к'ӧбар дьжи.

1957

EZDIKI.COM

ӘРМӘНИСТАНА СОВЕТИЕ

Бәнгзе тә гәш,
Ә'мре тә хwәш,
Тӧ дәлала
Милион дьла,
Тӧ һ'ӧба мьи,
Ә'зиза мьи,
Әрмәнистан,
Әрмәнистан.

Мина qиза
Нур у аза,
Мина хорте,
Кӧ ч'ийа те,
Тӧ бәдәwи,
Зори, к'awи,
Әрмәнистан,
Әрмәнистан.

Бажаре тә
У гбиде тә
Гер у т'ьжи
Ньһа дьжин,
У наве wан
Бунә ә'йан,
Әрмәнистан,
Әрмәнистан.

Комуниста
Ә'мьр да тә,
У тӧ ньһа
Буйи бьһар.
Шеи бә, шә бә,
Сәрфьнйаз бә
Әрмәнистан,
Әрмәнистан.

1958

Һ'ӧБА МЬН

Бьһар вэбv, э'рд хэмьли,
Мьн гот: Тӧйи бьһара мьн.

Чьqас qизе бэдэw мьн дит,
Мьн гот: Тӧйи бэдэwа мьн.

Жь һ'ӧба тэ нэхwэш к'этьм,
Мьн гот: Тӧйи һ'экима мьн.

Һэрке роке бьмрьм һэр'ьм,
Диса тӧйи мьразе мьн.

1958

ӘСКӘР ЖЬ ШЕР' ҺАТӘ МАЛЕ

Щарнэ ӧса дьqэwьмэ,
Wэки мере че дьгьри,
Дьбэ бежьи: чь лазьмэ
Бона мера һесьр, гьрин?

Шэр' к'ӧта бу. Хорте щаһьл
Һатэ мале, гӧнде ширьи,
Пирэде у баве аһьл
Пер'а ша бун, һ'эмезкьри.
Һатьи, т'оп бун дост у щинар.
Гьшк ша бунэ, гьшк дьк'эньи.
Qиз у букед сурэтһ'ьнар
Дурва эw хорт дьһ'эбиньи.
Ле wир'а чь. Әскэре че
Бь дьлт'ьжи, бь ч'э'вед т'и
К'aw—гозэла xwэ дьгэр'э
У набинэ, у набинэ.
Кэс нэwерэ, wэки бежэ—
К'aw—гозэла wи чуйэ мер.
Һ'эйф wи хорте че у нежа.
Кӧ һатийэ мале жь шер'.

У кәр' буйә бәнгзи мәлул,
К'е we бежә? Қәси нәхwәст.
Т'әк бавә, кӧ бь дәрде к'ур
Жер'а дьбе хәбәра раст.
Лawке дәлал, лawке әскәр
Qәй бежи ма бе зар, зьман,
Дьле wида кӧл у к'әсәр,
Щот ч'э'вада мьж у думан.
Ле т'әк дәqәк, ле т'әк дәqәк.
Лawьк диса hатә сәр хwә.
Иро э'йдә у hәр кәсәк
Лазьмә кӧ шабә, вәхwә.
У к'ефхwәш бун щинар у нас,
Дәнгбеже гӧнд к'ьлам дьстра,
Дьр'әqьсин әшq у h'әwас
Щаhьле гӧнд мина бьра.
h'әта тә'ри к'әтә э'рде,
h'әта ниве шәва бь hив
Хорте әскәр пеш бав у де
Ша дьбу т'әв лawед ләт'иф.
Гава меван гьшк бәла бун,
Гава т'әне де у бав ман,
Жь ч'э'вед хорт мәлул-мәлул
hесьре гәрм зу барийан.
Дьгьрийа бь, дьлт'ьжи,
У мьлед wи дьр'ьщьфин,
Wи хортир'а тӧ чь бежи,
Ча hесаки дьле әвин.

Шер'да т'әне шькле we бу
hьм шәв, hьм рож дьле wида,
Мьразе wи т'әк әw qиз бу,
Әw бу, wәки qанат дьда.
Ньhа чуйә меркьрийә.
У дьгьри хортә дәлал.
h'але де т бавe чийә?
Сәкьнинә бе дәнг у лал.
Щарна ӧса дьqәwьмә,
Wәки мере че дьгьри,
Дьбә бежьи: чь лазьиә
Сәба qизе хорт бьгьри.

1938

ЭВАР БУ

Эвар бу, эвара ћеньк бу..
Эвара ћ'ӧба мьн у тэ бу.
Жь бина кӧлилке бьћарс
Сэрхwэш бум, дьлхwэш бум, дэлале.

Wи чахи нэћати, нэћати,
У эз мам бь дьле п'эр'ьти,
Гозэла дьлкэвьр, бе исаф,
Тэ чьма эз ћьштьм бе сьлав?

Тэ дьгот: нав мэда э'дэтэ.
Qиз начэ т'ӧ щара бал гэдэ.
Ћэрке чу, wе гӧндда рэзил бэ,
Qизер'а нав гӧндда wе шэрм бэ.
Эвинти кьрьнэ бьн э'дэт,
Чь э'дэт, хэзэбэ, кӧл у дэрд.
Ӧнда бэ эw э'дэт нав мэда.
Кӧ сурэ орт'а дӧ дьлада.

1958

БАЕ ПАЙИЗЕ

Ладьwашьн, дадьwашьн бэлге дара,
У тэйрэда фьр'ин у чун жь ван дэра.

Тӧ бае сар у сэwлясэн, чь дьбэзи
Нав баг'ад[illegible] ван даред рут у тэ'зи?

Бьћар чуйэ? Бьћар диса we пашда бе.
Бawар жаки? Эw йэк тэ'ва дайик дьбе.

Ћей, бае сар, бэсэ ӧса бьки ьзин,
Чь дьгэр'и мина ћэспе бе гэм у зин?

Э'рд разайа у к'этийэ хэжа шэрьи,
Бэлг жорда тем у ћ'ӧба хwэ жер'а тьзьи.

Пайиз, пайиз! Дорбэре мьн рут у тэ'зи,
У т'эж тӧйи, бае гэр'ок, кӧ дьбэзи.

1958

МƏРЬВ

Дьнйа кӧ һəйə худана мəйə,
К'е дьбе, wəки əw хӧде дайə?
Дьнйа бе мəрьв канйа бе авə,
Щане бе хунə, ə'мре бе тə'вə.

Һ'але дьнйае бе мьи we чьбə?
Əwe т'опəкə бекер у лалбə.
Мьи дьнйа шенкьр, мьи ə'мьр дае,
Əзьм хӧде у хwəйе дьнйае.

1958

ЗАР'А МЬН

Тӧ дури, дури,
Стəйрьк у нури,
Һ'ӧба мьи к'ури,
Бьч'ука мьи.

Бей тə бəдһ'альм,
Мəлул у лальм,
Qəй бежи кальм,
Шабуна мьи.

Нава шəведə
Мьи наве тə да,
Кəси щаб нəдə,
Ширьна мьи.

Тӧ ньһа дури,
Нав хəwа к'ури,
Дə дури, дури,
Ə'зизə мьи.

1958

Й А Р

Колхозвана сурәтһ'ьнар,
Йар, йар, йар,
Ль гӧнде мә вәбу бьһар.
Йар, йар, йар.

Һ'әзар кани бь аве сар,
Йар, йар, йар.
Бунә ашьқ у сазәндар,
Йар, йар, йар.

Т'әне төйи бәр мьи безар,
Йар, йар, йар.
Ль хәбәрдә, нәбә дьлсар,
Йар, йар, йар.

Тә һ'өб да мьи, нәда мьи ч'әр,
Йар, йар, йар.
У әз бумә нәхwәш у- жар,
Йар, йар, йар.

Мьнр'а бинә гӧл у бьһар,
Йар, йар, йар.
Һ'өба мьнә сурәтһ'ьнар,
Йар, йар, йар.

1958

ЗЬВЬСТАН

Зьвьстанә
Зьвьстанә,
Бәрф набарә,
Һәwа сарә,
Щәw у кани,
Ә'рд у хwәли
Qәр'ъминә.
Qәр'ьминә.

Дәшт у к'әwшән
Һәвр'а бь щан
К'әтьн хәwе.
Нава хәwне
Әw бир тиньи
У дьбиньн
Бьһара хwәш
У тә'ва гәш.

Ль бәр малә,
Мина кала.

Нава бәрфе
У бәр сәрме
Чәндьк—чәнд дар,
Стöхар у лал,
Дьһеньжьн,
Тьшт набежьи.

Зьвьстанә,
Зьвьстанә,
Бәрф набарә,
Һәwа сарә.
Щәw у кани,
Ә'рд у хwәли
Qәр'ъминә,
Qәр'ъминә.

1958

ЗЬВЬСТАН БУ

Зьвьстан бу, бәрф дьбари,
Мьн гот: «Чьqас тӧ к'ӧбари,
Мьн дьбини сьлав нади,
Бәсә дьле хwә тӧ дади».

Тә әз диса бе щаб hьштьм,
Бь деме hерс тә әз кӧштьм.
Дьле мьнда h'ӧба тә к'ур,
Әз мам сәр ре стӧхар, мәлул.

Бь реч'а тә зьвьстан чу,
Ль гӧнде мә бьhар вәбу,
У тӧ роке буйи бәнги,
Тә дьле хwә да хортәки.

Дә'wәт кьрьн, дә'wәта тә,
Тӧ гьhишти мьразе хwә,
Мьн гот, хwәзьл ль wи хорти,
Кӧ тә пач'кьр бь левед т'и.

Ль сәр ч'ийа диса сарә,
Гӧндда диса бәрф дьбарә,
Ә'рд разайә бьн бәрфа чил,
У дьлизьн зар'конге жир.

Сәр ре диса тӧйи бәр мьн,
h'ӧба мьн к'ур, ә'зиза мьн,
Чьма начи к'ӧбар, к'ӧбар,
Чьма буйи мәлул, стӧхар?

Ч'ә'вада хәм, дьлда к'әсәр,
Тьшт нәмайә жь qиза зәр.
Т'әк qасәке мьн ньhер'и
У чу бәр бь т'аг'а жерин.

Мьн wе h'ьзкьр, әwе жь wи,
Ле мер дәрк'әт йәки к'оти.
hәй, т'әбийәт, щарна нәр'аст,
Qиза qәнщр'а әw йәк тә хwәст?

[illegible]

БЪhАР

Ре дъчэ харо—маро,
Ре дъбэ бэр бъ ч'ийэ,
Дъле мън чawa зар'о
Ша буйэ бой wан щийэ.

Дора мън бъhар у тэ'в,
Жорда те бае hеньк,
У рэх ре жир у бехэw
Дьк'ъшэ ава тэньк.

Эз дъчьм у бе дэрдьм,
У диса щаhьльм эз,
Ле дурва сьлав дьдьи
Кӧлилке гэвэз-гэвэз.

Дьстьрем бь дьлт'ьжи,
Дэнге мън дур дьфьр'э,
К'ълама мьнда дьжи
Дорана бинхwэш, фьрэ.

Qэй бежи мьи нэ дийэ
Шэhэр у ханмане wи,
Qэй бежи нъзам чийэ
Реед дуэ, асфалткьри.

1959

ПӘЙ БАРАНЕР'А

Ре дьрежә, ре дьрежә,
Ре h'әр'ийә у qьр'ежә,
Ле әз дьчьм бе хәм у кӧл,
Дорбәре мьн кӧлилк у гӧл,
Дорбәре мьн бьhара хwәш,
Хwә-хwә щаhьл, хwә-хwә сәрхwәш,
Дьлда h'әзар нет у мьраз,
У дьл дьстре минани саз.

Ре дьрежә, ре дьрежә,
Ре h'әр'ийә у qьр'ежә,
Пәй баране рожә рьндә,
Ә'зман т'әмьз у бьльндә,
У әз дьчьм сәрqот, сьвьк,
Мьн радьмусә бае назьк.
Дьло шабә, дьло шабә,
Дәма ӧса hәр щар набә.

1959

АДАР

(Мина h. Т'уманйан)

Адар кӧ hәйә, мәhәкә гежә,
Мәрьв ньзанә әw чь дьбежә.
Роке баран те, роке багәрә,
Роке бәрфа чил—qәрqаш дьбарә,
У роке жи тә'в ӧса шәwq дьдә,
Мәрьв hәw занә бьhара рьндә.
У бь we йәке адаре т'ьре,
Wәки әw занә заре бьhаре,
Занә хәйсәте бәрф—зьвьстане,
Шьла пайизе, гәрма hавине,
Wәки әw мәhә—даиздәh мәh теда,
Wәки әw занә hәр тьшт дьведа,
Wәки т'әк әwә нав гьшка занә,
Ле пьре пешда те—к'а чь д'занә?
Хәйсәт гӧhастьн занәбун нинә,
Нивщи тьшт готьн чь к'аре тинә?
Дьhа п'ак нинә—hьндьк заньбә,
Ле рьнд заньбә, т'әмам заньбә.
На, wәләh, адар мәhәкә гежә,
Кәс же фә'м накә к'а чь дьбежә.

1959

ЛАWКЕ ДƏЛАЛ

Лawке дəлал, лawке дəлал,
Wəрə мьир'а бьбə həвал,
Гӧнде мəда əзьм зəри,
Чьма ӧса дур дьгəр'и?

Чəнд хорте баш жь ви гӧнди
Сəр мьн зува бунə бəнги,
Ле бой wана дьле хwəда
h'əта ньhа мьн щи нəда.

Жь Pəwане, хорте хwəнди,
Салəк т'ӧнə чь тӧ hати,
Тə əз сотьм, əз h'əлайдьм,
Бой тə, дəлал, əз щаи дьдьм.

Əз qӧрбана деме qəмəр,
Ч'ə'вед рəшə мина мəтмəр,
Тӧ əвара бе hив, тə'ри
Чьма ӧса дур дьгəр'и?

Wəрə дəлал, wəрə qӧрбан,
Wəрə мале щəм мьи меван,
У гьлики мьир'а бежə,
Дьле əвин бой тə гежə.

1959

ХАЧАТУР АБОВЯН

Сьбе шәбәqе жь' мале дәрк'әти,
У әw сьбә бу шәва ә'мре тә,
Жь мале дәрк'әти, пашда нәһати
У һ'әта ньһа жь тә хәбәр т'өпә.

Сал гьран бунә сәр сала qөр'не,
Наве тә майә, гьһиштийә мә,
Ә'франдьнед тә нола баране
Бьһар хьстьнә дьле мәрьва.

Салед гьранда щьмаә'та мәр'а
Тө пьзмам буйи, бьраки бь дьл,
Һәр шьерәкә мә дьл—рөһ'е тәр'а
Фә'мдари буйә, незик у ә'зиз.

Тө шьмаә'та к'өрд нишани хәлqе дә,
Тә щьмаә'та к'брд бьльидкьр дьһә,
У щьмаә'та мьн бь һ'өрмәта к'ур
Наве тә дьдә т'әп гьшка ньһа.

Сал гьран дьбьн сәр сал у qөр'на,
У рйа тә дьчә нава qөр'нада,
У әw рйа qөр'на рйа щьмаә'тейә,
Ле тә ә'мре хwә wер'а гьреда.

EZDIKI.COM

НЬВИСК'АРЕ МӘЗЬН

А. М. Горкир'а

Ћавинә, шәвә, разайә бажар,
Т'әк ћивә ћ'ьшйар у көр'әки жар.
Ћиве п'әнще зив жорда дьбаранд,
Ле әwи көр'и к'әл у бин дьхwәнд.

Аг'е wи ә'сә we бьгрә лехә,
Ћәрке әw муме ћьлдә у вехә.
Жь сьбе зуда ћ'әта эваре
Әw дьхәбьтә дәрва у мале.

Гава ћив дәрте, әw көр'е к'әмал
Бьи п'әнще ћиве дьхунә ћәрщәр.
Жь wан шәвана сал дәрбаз бунә,
Мина аве ч'ем к'ьшйанә, чунә.

Әw көр'е нәнас, кө бь дьл у щә'д
Бьи п'әнще ћиве шәв к'ьт'еб дьхwәнд.

К'ьт'ебе өса да щьмаә'та хwә,
Бьхунә т'әнс—нә бьхwә, вәхwә.

Әwи гөман да мәрьве к'әсиб,
Әwи qәwәт да шәр'ване ә'гит,
Бь qәләма хwә рабу чаwа мер
Әw мьqабьли дьнйа кәви, бекер.

Пәсне хәбате у мәрьва да
У чаwа мәрьв дьле wанда ма.

БОНА ЗАР'А

П'ЬШИКА МЬН

П'ьшика мьн бәләкә,
Дела п'ьшо хәләqә,
Т'ьме к'ефа we xwәшә,
Xwәр'а к'ӧбар дьмәшә.
Ле пира мә һәр сьбә
Гәләк, гәләк һерс дьбә.
Дьбе:«Әw чь хәтайә
Һәрр'о те сәре мәйә.
П'ьшо т'әв wә дьлизә.
Паше те шир дьдьзә,
Дьнйа сәрда wәлгәр'ә.
Чь жи к'ӧбар дьгәр'ә».

П'ьшика мә бәләкә,
Дела wейә хәләqә.
Т'ьме к'ефа we xwәшә,
Xwәр'а к'ӧбар дьмәшә,
Һәрр'о т'әв мә дьлизә,
Шире пире дьдьзә.

1958

П'ЬШО ДЬШОН

Зозан дьбе: «Аве бинә».
Гӧле дьчә аве тинә,
Ав к'әландьн, сабун анин,
Т'әшта мале бәр xwә данин.
Зозан дьбе: «П'ьшо бинә».
Гӧле п'ьшо дьгрә тинә.
П'ьшо кьрьн т'әшта мәзьн,
П'ьшо дьбе:«Чь дьxwәзьн?».
Зозан дьбе: «П'ьшо, п'ьшо,
Әме иро тә 'рьнд бьшон».
Шәлбькә ав сәр п'ьшо кьр,
П'ьшо анщах xwә хәлаз кьр.

Чь qәwьми, чь бу, чь бу?
—Ахьр әw ав гәләк гәрм бу.

1958

П'ЬШО ДЬЧӘ НЕЧ'ИРЕ

П'ьшо роке го: «Пире,
Әзе һәр'ьм неч'ире».
Рабу дела хwә һ'әжанд.
Чу қӧлч'әки хwә тәланд.
Гава разан зар'е ч'ук,
П'ьшо щида хәwр'а чу,
У хәwнеда әwе дит,
Wәки щьлә'т у э'гит
Әw к'әтийә нав мьшка
У қьр' дькә wаң гьшка.
Раст we дәме кәр'ә-к'ар'
Мьшкәк дәрк'әт сәwдасәр.
Пешбәри хwә нькер'и,
Дора п'ьшо зьвьр'и,
У мьшкева дела we
Гәст у рәви жь сawe.
П'ьшо жь қӧлч' рәвийа,
Хwә авитә нав щийа .

һ'әта сьбе ләрьзи
У пәй мьшка нәбәзи.

Гьрсонәке мина wан
Г'ӧщар нәбьи неч'ирвани.

1958

П'ЬШО НӘХWӘШӘ

Роке п'ьшо те дьбежә:
—Wәй, пьшта мьн гәләк дешә.
Чун у гази һ'әким кърьн,
П'ьшо жер'а гот: «Дьмьрьм».
Һ'әким рабу ле ньһер'и
Жь поч'а we һ'әта сери
У сәре хwә бьр у ани,
Гот: «Чь бьдьм, чь дәрмани,
Ахьр п'ьшо нәхwәш нинә,
Әw гәләки дәрәwинә».

П'ьшо, п'ьшо, qә шәрм наки,
Чьма дәрәwe wa дьки,
Жь хәбата хwә дьр'әви,
У пәй мьшка qә нак'әви,
Һ'әрам бә әw нане һана,
Кӧ мә да тә һ'әта ньһа.

1960

П'ЬШО Ч'ЬЛӘКӘ

П'ьшика мьн ч'ьләкә,
Г'ернәхwәрә, бәләкә,
Әw напьрсә т'ӧ кәси,
Нан дьхwә жь һәр т'аси,
Әгәр сар бә, әгәр гәрм,
Нә э'ӈб дькә, нә жи шәрм.

П'ьшика мьн нәфсәкә,
Әw т'ӧ кәси сә накә,
Һ'әрам дькә нане мә,
Хьраб дькә иште мә,
Буйә хәзәб у хәта,
Кәси накә мьнәта.

Пире гот: «Лехьн, лехьн,
Ч'ьле жь пьш дерихьн,
Бьгрьн дәри, п'әшщәра
У нәһельи т'ӧ щара,
Wәки әw ч'ьла һана
Һ'әрамкә нане мала».

1960

П О Э М

ӘМ ШӘР' НАХWӘЗЬН

Нә ощах ма, нә мал,
Нә де—бав, нә hәвал.
Гьшк h'әдьмин, мьрьн
Жь кьрьнед дьжмьн.

Нава гӧнде wеран.
Нава шәва гьран
Ма т'әж—т'әне, бе мал.
Qиза к'аw у дәлал.

Ч'ә'ве wе бе hесьр,
Дьлда дәрд, дьлда кӧл.
Нава шәва hеньк
Жь гӧнд чу аw qизьк.

Бәре хwә да дәшта.
Бәре хwә да меша.
Чу у чу, кәр' у лал.
Qиза т'әне, бе мал.

Шәв у рож бе hәвал,
Бе хwәрьн у сыг'ар.

У ре дур бу, чәтьн,
У сәр ре п'ьр' дьжмьн.

У дьчу у дьчу,
Биркьр чьqас әw чу,
Е мә дур бун һәла,
Нәйар зор бун һәла.

Ле әw qиза урье
Бь гӧман бу, бе тьре.
У заньбу, wәки
Роке we бе орди.

We бе, qәwәт у зор,
У нәйаре хунхӧр
We һурхwәшкә щӧлә'т,
We азакә wәлат.

У qизьк шәв у рож
Бе сьт'ар, ре ле дож,
У п'ехас у бьрчи
Бәр ордие дьчу.

Бьрчибуне сәр ре
Qизьк к'әтә ә'рде.
Мьже гьрт ч'ә'ве we.
Мьжа мина шәве.

2.

Тә'ри дьк'әвә сәр меше һешин,
Вьра һеса дьбьн партизане мә,

У бона wана щәw дькә хӧшин,
Һенкае дьдә жь к'әнәре хwә.

Йәк руньштийә у хwәр'а дьстре,
Йәк к'ьнще хwәйи qәльши дьдру,
Т'ьвьнг дәстада бьн сийа даре
Хwәр'а разайә кӧр'әки бе ру.

Жь алие ре хортәки щаһьл
Бь гавед һеди кәр'ә-кәр' те wар,
К'еләкер'а те мерәки аһьл,
Бәр синге лаwьк әw qиза дәлал.

У әw орт'а wар qизе датинә,
Тен у т'оп дьбьн һәвал у һогьр,
У йәк жь wана ава сар тинә,
Дьдьнә qизе. Ч'ә'ве хwә вәкьр.

Ч'ә'ве хwә вәкьр һьнәк ньһер'и,
Ньһер'и у гьрт ч'ә'ве хwә сутин.
—Жь бьрчибуне,-хорт гот, зьвьр'и,
Чу руньшт хwәр'а бәр дара һешин.

3.

Шәр' дьбу йане тьштәки
Әw лаwьк у qизе дәлал
Һәвр'а бун мина дьләки,
Һәвр'а бун т'ьме у һәршар.

Лаwьк жи мина qизьке
Бе де у бав бу, бе мал.

Лаwьк жи мина qизьке
Бе бəхт бу жь дəсте нəйар.

Һəрдö жи щьлə'т бун, бе тьрс,
Һəрдö жи нав гьшка ə'йан,
Əwана шəр' дькьр бь һерс,
Жь бəр wан дьр'əвин нəйар.

Шöхöле чəтьн у гьран,
Һəр щара дьспартьн wана,
Qəwəта wана бу Wəт'əн,
Гöллə бу һəвале wана.

У wана һ'ьз дькьр жь һəв,
Һ'ьз дькьр бе һ'əд у һ'əсаб,
Зəwьщин у һəрр'о, һəр шəв
Һəвр'а бун һəр дəра, һəр гав.

Тə'рие гьртийə рубаре дьне,
Шəв ниви буйə у разанə гьшк,
Һив нав ə'wрада һатə гьртьне,
Жь даре qəтийа ч'ьqьлəки һ'ьшк.

4.

Г'əне дö мəрьв, дö һəвал—һогьр
Бь шьвəр'еа мешəр'а дьчьн,
Дьчьн кəр'ə-кəр', бе ишьq, агьр,
Дьчьн гöндəки т'ьжи бь дьжмьн.

Спартьн wана, wəки we шəве,
Гöллəкьн йəки хайини, нəмəрд.

Е кö һəр дəра мина гöре һар
Гöндие мəр'а бьбу кöл у дəрд.

Əw лаwке щаһьл у qиза дəлал
Һатьн сəкьнин ль qəрəхе гöнд,
Нав тə'риеда лаwьк тəлə-тəл
Мина рувийа хwə авитə гöнд.

Нава шəведа дар дьр'ьщьфьн,
Гöнди мəлулə бьн ə'wре гьран,
У дəqə мина ə'wре рəш дьчьн—
Бе лəз у һеди. Дьбарə баран.

Дьле qизьке нава шəведа
Зу-зу дьк'öтə, шьк к'əтийə we,
Баран дьбарə нав тə'риеда,
Һ'öба дьле we дəрəнг к'əт, нае.

Qиз щие хwəда бесəбьр дьбə,
У сəрма дькə бəр барана сар,
Шəв дəрбаз дьбə, незикə сьбə,
Гöнд щабе надə ча мəрьве бе зар.

Ньшкева дəнге гöлле к'əтə гöнд,
Qалмəqалм рабу, һ'ьшйар бу нəйар,
У тə'риеда нав мəрк'əза гöнд
Мəрьв дьбəзьн у дькьн һəwар

Дьле qизьке зу-зу дьк'öтə,
Qизьк нькарə хwə зəвткə эди,
Ле дəнгəк дьбə: «Тö сəбьр бькə,
Жь щи нəлəqə у нəбə тö дин»

У диса кәр' бу нав гӧндда һәр тьшт,
Гәло чь һатә сәре wи хорти?
Дьбә дьжмьна щи бь щи әw кӧшт?
Дьбә әw рәви, дьбә бу гьрти?

Әw чийә, wәки ә'рдер'а дьчә?
Әw гәло, к'ейә кӧ дькә нә'лин?
Qизьк тәлә-тәл бәр бь wи дьчә,
Дьлда тьрс у шьк у һ'әзар бьрин.

Һ'ьзкьвие we, һ'ӧба дьле we
К'әтийә ә'рде бе к'омәк у сьст,
К'әтийә ә'рде у бәр ч'ә'ве we
Ә'мьр же дьчә. Дьжмьн ча лехьст.

-Бежә qӧмандар, wәки мә әw кӧшт,
Wәки әw хайин к'әтә щә'ньме,—
Гот лаwке дәлал, у сәр пьште к'әт,
У ч'әве хwә гьрт һ'әта-һ'әтае.

5.

Тә чьма әз һьштьм т'әк—т'әне,
Ә'зизе дьле мьн?
Дәнге тә, к'ане qә нае,
Дәлале дьле мьн.

Әз мабумә бе мал у сьт'ар
Бәр дәрге мьрьне,
У тә әз чаwа тә'в у бьһар
Вәгәр'андьм дьне.

Тӧ бой мьн де у бав у бьра,
Мере мьни дәлал,
Нав ви шәр'е чәтьн у гьран
Буйи пьшт у һәвал.

Дьгьри к'ӧлфәт, бәр хwә дьк'әвә
Нава мешәда сәр мәзәле wи,
У дорбәре we тә'ри у шәвә,
Бь дәрд у кӧлә дьле жьна би.

6.

Т'оп у т'әqандьн зува кәр' бунә,
Шәр' к'ӧта буйә, әw шәр'е гьран,
Мина ә'wре рәш роже рәш чунә,
Ньһа qә т'ӧнә гӧндәки wеран.

Бь шәвәр'еа нава зәвийа
Әз дьчьмә гӧнд у рож дьмьрә,
Щара ә'wльньм әз ль wан щийа,
Wан бәсте аза, бе синор, фьрә.

Тә'ри дьк'әвә wи гӧнде мәзьн,
Мьн qәбул дькә к'ӧлфәта урьс,
Бәр дәре мале дьч'ерә бьзьн,
Дора мә кәвотк дьгәр'ьн бе тьрс.

Әм руньштьнә бәр дара сева,
Мина насе кәви әм qьсә дькьн,
Жьньк ә'мре хwә мьнр'а дьбежә,
Ә'рде дьк'олә бь шьәлкә кьн.

— Чь тәр'а бежьм, шәр'и гьран бу.
Мере хwә чә'лкьр мьи нава мешә.
У жь wи роке кӧр'әк мьнр'а бу,
Ле h'әта ньһа дьле мьи дешә.

У ньһа дьжин-әз у кӧр'е хwә,
Сьфәте кӧр'и мина е баве.
Мала мә т'ьжи, мала мә ава,
Һәр тьшт жи һәйә мәр'а ве гаве.

Һаqас мәлулти, золулти мьн дит,
Һаqас һесьр дит мьи э'мре хwәда.
Һаqас мере qәиц, шаһьле э'гит
Һатьи кӧштьне, сәqәт бун шер'да.

У иро диса нәйаред хунхӧр
Шер' һазьр дькьи мьqабьли мә,
Диса әwана һар буна ча гӧр,
Дьхwәзьи бена сәр wәлате мә.

Мьи шәр' дитийә, әз шәр' нахwәзьм.
К'е к'ар дитийә жь дә'w у шәр'а.
Мәрве хәбате т'ӧ шәр' нахwәзьи.
Шәр' мәлултийә у кӧлә мәр'а.

Дәиге хwә бьр'и к'ӧлфәта бәдәw'.
Зар'әк гьрийа мала щинарда.
Дора мә һеньк у дора мә шан
У гӧид разайә нава шәведа.

Сьбе бәрбанге әз жь wи гӧнди
Дәрк'әтьм у чум. Гӧид бьла разе.
Чь кӧ мьн бьһист у чь кӧ мьи дит,
Иро әз wәр'а дьдма к'ар'әзе.

1957

Һ'ӘТАНИ ЧЪЧАХ

1.

Дӧ сал бәре бу, дӧ бъһар бәре,
Тӧ һати бал мьн бәри эваре,
Тӧ һати мәлул, һати дьлт'ьжи,
Һ'але мьн пърси, гот: «Чаwа дьжи?»,
Мьи жи мина тә һ'але тә пърси,
Паше бона тә мьн ани к'ӧрси,
У әм руньштьи бәри эваре,
Дӧ сал бәре бу, дӧ бъһар бәре.

Бъһара хwәш бу, һеньк бу, сайи,
Нъзам чъас wәхт тӧ бал мьи майи,
Щәw дьхӧлхӧли, дьстьра һеди,
Ав дьда э'рде дәвзьһа у т'и,
Әз дьфькърим «Чь хwәшә жийии,
Wәки дьхwәзи бьфьр'и э'змии».
Ле тә жь э'змии әз жорда аним,
Бь гьлие хwә әз жорда аним.

Дӧ сал бәре бу, дӧ бъһар бәре,
Тӧ һати бал мьи бәри эваре,
Ле һ'әта ньһа әw гьлие тә
Минани роже мәлул у бе тә'в,
Мина гьрина нава шәведа
Һе дьжии, дьжии нав дьле мьида,
Бәсә, нькарьм хwә эди зәвткьм,
Дәрһәда тәда әзе qьсәкьм.

2.

Рожәке һатьи у дә'wәт кьрьи,
Жь мала баве тӧ һьлдан бърьи.
Э'мре тә аищах панздәһ бъһар бу,
Дьле тә һәла дьле зар'е бу,
Ле wанар'а чь, к'е жь тә пърси,
Гәло дьхwәзи мержи? Тӧ каси!
Т'алаша к'е бу, wәки бч'уки,
Wәки һе зу бу бежьи—тӧ буки.

Шәва тә пешьи чь шәвә рәш бу,
Шәва тә пешьи чьqас дьреж бу,
Тә т'ьре һ'әзар дә'бе геж у һар
Дьле тә дьхӧи, е панздәһ бъһар.
У тә мере хwә жь wе шәва рәш
Т'ӧщар һ'ьз нәкьр. Гӧла чил-qәрqаш
Авитьи э'рде у п'епәскьрьи,
Wе шунда эди чь һ'ӧб, һ'ьзкьрьи.

Сьбе шәбәqе h'әта әваре
Тә хәбат дькьр дәрва у мале,
Тә ч'еләк дьдот, пәз, бьзьн дьдот,
Тә hәр тьшт дькьр, к'е чь кӧ дьгот,
Тә ав дьани, мал т'әмьз дькьр,
Тә к'ьнщ дьшуштьн, горә чедькьр.
Хәбат гәләк бу, ле wә'дә hьндьк,
Чаwа hесабә әw бука рьндьк.

Щарке мере тә наве тә нәда,
«Qизе» йан «жьне»-әw бу наве тә,
Щарке тӧ бь дьл qә h'әмез кәкьр,
Щарке дьле хwә бәр тә вәнәкьр,
Щарке qә нәгот: «Qӧрбана тәмә»!
hәр гьлики wи туж бу ча qәмә,
Әw сәр нәфса тә чаwа хwәйи бу,
Чьмки сәба тә п'ьр' qәлән дабу.

Бьла щи бь щи шьлбә әw дәста
Кӧ qәлән hьлда,
Бьла щи бь щи шьлбә әw дәста
Wәки qәлән да,
Qәлән h'ӧба дьл дьдә бәр к'ера,
У qиза дькә hәбуна мера,
Ле wәхте к'ӧлфәт малда hәбуна,
Әw эди лалә, дәнге wе т'ӧнә.

3.

Дӧ сал бәре бу, дӧ бьhар бәре,
Тӧ hати бал мьн бәри әваре,

Щәw дьхӧлхӧли, дьстьра hеди,
У дорбәре мә тә'ри бу эди,
Ле әw бьhара, әw эвара хwәш
Бона тә нибу, тӧ хушка бәхтр'әш.
Сәрhатийа хwә тә мьнр'а дьгот
У бь дәрде хwә дьле мьн дьсот.

Эди ә'мре тә h'ьвдә сали бу,
Тӧ бәдәw буйи, тә гӧлвәдабу.
Бьhара qәwәт-сәh'әт дабу тә,
Шәве рәша хwә дабу ч'ә'ве тә,
Мәша тә мина мәша хәзале,
Бәжна тә бәдәw мина чинаре,
Т'ак ч'ә'ве тә бун бе әшq у мәлул,
Мина найиза бе тә'в у зәлул.

h'ьвдә сале тә ча бьhара хwәш
Щьна дехьстьн хорт у лаwед баш,
У wи чахи бу, wәки тә дьлкьр,
Wәки тә хортәк h'әбана у h'ьзкьр,
Тә hәw заньбу, нава дьнеда
Бой дьле тә т'и каинс ам да,
Мәлултийа wә эди бида бу,
Дьле тә ша бу, дьле тә ша бу.

Әw хорта кӧр'е шинаре wә бу,
Әw хорта йәка мьтук, рувәрм бу,
Гава кӧ әw хорт расти тә дьhат,
Тә хwәр'а дьгот:—мьразе мьн hат.

EZDIKI.CO

У wи чахи бу, кӧ тә qьраркьр
У гот-мьн әw хорт бе h'әсаб h'ьзкьр.
Ћәркe әw бежә—wәрә бьр'әвьн,
Wир'а э'сәйи әзе бьр'әвьм.

Ћей, h'ӧба дьла, Ћей, h'ӧба дьла,
Тӧ э'мьр дьди кӧлилка, гӧла,
Гӧмане дьди тӧ дьле щаћьл,
Мәрве т'әнер'а дьби пьшт у мьл,
Ль щие бе ре, тӧ ре дьбини,
Мәрве бе ч'арр'а тӧ ч'аре тини,
Тӧ шәва тә'ри дьки рожа гәш,
Тӧ э'мре мәлул дьки э'мре хwәш.

4

Дӧ сал бәре бу, дӧ бьћар бәре,
Тӧ ћати бал мьн бәри эваре,
Щәw дьхӧлхӧли, дьстьра ћеди
У дорбәре мә тә'ри бу эди.
Ӧса ћеньк бу, хwәш бу дора мә,
Ле гьлие тә минани qәма
Бьриндаркьрьн дьл-щәгәре мьн,
Дьл—щәгәре мьн.

Рожәке әw хорт жь гӧнде wә чу,
У дьнйа тәр'а диса бьч'ук бу,
Тӧ мәлул майи минани бәре,
Мина хәзала бе ћәвал, т'әне,
Минани рожа бе әшq у бе тә'в,

Минани хорте э'мьрћ'ьз, бе ч'э'в,
Тә гот: «Чь бькьм, әз к'ӧда ћәр'ьм,
Дьнйа тәнг буйә бона дьле мьн».

Чәнд щара чуйи мала баве хwә,
Дьле хwә вәкьр тә бәр дайка хwә,
Де гот: «Чь бьки, бәхте тә әwә,
Тӧ зар'а бинә, зар' h'ӧб у тә'вә,
Зар' бой де т'ьме шабуне тинә,
Ћьнге дьле тә вала наминә».
У бой бәхте тә де дьк'әwгьри,
Дьлда дәрде тә у h'әзар бьрин.

У тӧ ћәр щара жь мала баве
Гава дәрдьк'әти, щәwа рәх мале
Тәр'а дьстьра минани бәре,
Qәй бежи дьгот: «Дә, зукә, wәре,
Wәре, әм ћәвр'а диса бьлизьи,
Wәре, әм ћәвр'а диса бьбәзьи
Минани бәре,
Минани бәре».

Зар'отийа хwә тә бир дьани,
Листьк у к'ьлам, паше әw хьни—
Мәк'т'әби wә кәви, рийа ћәр сьба,
Бьи мьле тәда дәста к'ьт'еба,
У h'әвт сале хwә we мәк'т'әбеда,
Әw хwәндьна баш кӧ мәк'т'әбе да,

У əw рожа рəш, гава баве тə
Тəр'а гот: «Бəсə əw хwəндьна тə».

Чаwа мəрве т'и, wи чахи пəй həв,
Тə həqас к'ьт'еб хwəндьн рож у шəв.
Пешийа тə вəбу дьнйакə т'əзə,
Ҥ'əзар мəрве qəнщ, мəрве дьлаза
Нав к'ьт'ебада тəр'а хəбəрдан
У щаба гəлəк, гəлəк пьрса дан.
Жь wан к'ьт'еба дьлда реч'ед к'ур
Тӧ бь фькра хwə фьр'и дур у дур.

К'ӧйə əw ə'мьр, ə'мре к'ьт'еба?
Хwəндьн нивщи ма, бав изьн нəда,
Паше тӧ həла зар'о данə мер,
Əw жи бь qəлəн, qəлəне бе хер,
Мер жи бона тə qə нəбу həвал,
Тӧ бəр мəзьна майи кəр' у лал.
Дьбежьн, wəки ə'дəт ӧсанə,
Əw ə'дəт кӧлə бона инсанə.

5

Дӧ сал бəре бу, дӧ бьhар бəре,
Тӧ hати бал мьн бəри эваре,
Щəw дьхӧлхӧли, дьстьра hеди,
Дəрəиг бу эди,
Ҥиве п'əнще хwə авитə сəр мə,
Ава щəwеда сийа мьн у тə

Wə'дəки дьреж hа дьлəрьзии,
Ҥа дьлəрьзии.

Wи чахи эди зар'е тə həбун,
Зар'е тə qизəк, се кӧр'е жир бун,
Ҥ'ӧба дьле хwə тə т'əмам да wан,
Тə бона wана хwə кьрə qӧрбан.
Ҥəр йəк жь wана бона тə ə'мрəк,
Ҥəр йəк жь wана бона тə тə'вəк.
Т'ӧ бьhар həqас шабун нəдьда,
Чьqас к'əне wан нава маледа.

Зар'а тӧ бь дьл h'əмез дькьрьн,
Сӧр'а дьле хwə бəр тə вəдьнрьн.
У wəхте ӧса тə т'ьме дьхwəст
Диса зар'байи. Ча бəре п'ехас
Бьбəзнайи т'əви həвала,
У бьчуайи дер'а нəwала,
Стрии бьк'əта диса льнге тə,
Wəки əw стрии ьне дəрхьстə.

Ле əw сал чунə. Чь чуйə, нае
Дайик жи т'ӧнə кӧ бежи—дае.
Мер həвал нинə—дьле хwə вəки
Бəр wи qьсəки.
У ӧса дəрк'əт, wəки дьнеда
Qə йəк т'ӧнəбу дина хwə бьда,
К'а чаwа дьжи, к'а чь дьхwəзи,
К'а чь нахwəзи?

6

Дӧ сал бәре бу, дӧ бьһар бәре,
Тӧ һати бал мьн бәри эваре.
У жь we роже һ'әтани ньһа
Бәнгзе тә мәлул расти мьн нәһат.
У әз ньзаньм, ньһа, ве гаве,
Тӧ чаwа дьжи, чь дьки, к'аwе,
Ле гьлие тә бира мьнданьн,
Әw гьлие кӧ тә мьнр'а готьн.

Тә һьнге дьгот, wәки мере тә
Колхозеданә у дьхәбьтә,
Wәки ә'мре wә т'ер у т'ьжийә,
Wәки ньзани тәнгаси чийә,
Зьк т'ерә, ле дьл бе һ'ӧб мәлулә,
Ле дьле мәлул минани кӧлә.
Мер фә'м нәдькьр хwәстьна дьла.
Гава бәтал бу, т'әв мера дьма.

У ӧса т'әне һәр гав эвара
Дьмайи мале тӧ т'әви зар'а,
Һ'әвте дӧ щара тә газет дьхwәнд.
Газет кӧ шәһәр бона wә дьшанд,
Газет кӧ дәрте бь зьмане де,
Бь wи зьмани кӧ ль тә хwәш те.
Тә хwәр'а һәрт'ьм дьхwәнд «Рйа т'әзә».
Тә дьдит ә'мьр чьqас бь ләзә.

Тә дьхwәнд, wәки щьмаә'та мә к'ӧрд
Ньһа һәр дәра-бажарбә йан гӧнд.
Бьн тә'ва шеwре, кӧ дейә һ'әлал,
Т'әви щьмаә'тед майин бәхтәwар
Сәрбәст у аза, бе хәзәб дьжи,
Ә'мре wи мина пайиза т'ьжи,
Һәрке газет жи нәхwәнда әди,
Әw гьшк тә хwәхwә бь ч'ә'ва дьдит.

Тә дьхwәнд, wәки лаwед мә к'ӧрда
Һәр сал жь гӧнда,
Минани хорте мьләтед дьне,
Дьчьнә шәһәр бона хwәндьне,
Qиз жи дьчьнә мәк'т'әбед бьльнд,
Qизе мәйә к'ӧрд, qизе qәнщ у рьнд.

Дӧ сал бәре бу, дӧ бьһар бәре,
Тӧ һати бал мьн бәри эваре.
У һ'әта ньһа бәр ч'ә'ве мьни,
Тӧе бира мьнда дьреж бьмини,
Чьмки кӧла тә—әw кӧла мьнә,
Бона дьле мьн һесабун т'ӧнә.
Расти жи, гәло һ'әтани чьчах
Qизед мина тә бькьн ах у wах?

7

Wәр'а дьбежьм, һун щаһьлед к'ӧрд,
Кӧ ньһа дьжин ль шәһәр у гӧнд,
Wәр'а дьбежьм, һун к'ӧрде хwәнди,
Wәр'а дьбежьм, һун к'ӧрде бәнги

Һ'әтани к'әнге нав ә'мре мәда,
Нав ә'мре мәда, ә'мре к'ӧрдада
Әw ә'дәт бьжин, әw ә'дәт һәбьн,
Е кӧ ә'мре мә qә пешда набьн.

Wәлате мәда
Щьмаә'та мә к'ӧрд ә'йни гӧлвәда,
Бона we вәбун һ'әзар ре, дәри,
У әw жь ә'мре к'әсиб у тә'ри
Бәре хwә гӧһаст бәр бь рожа гәш,
Бу хwәйе ә'мре бәхтәwар у хwәш,
Бу сәрбәст, к'ӧбар у бь дәнге зиз
Стьра әв рожа хwәйә п'ьр' ә'зиз.

Әм к'ӧбар дьбьн бь ә'мре хwәва,
Ньзаньн чийә саwа нав шәва,
Ле гәло әw йәк бәсә бона мә?
Әз wә дьпьрсьм, һун к'ӧрде занә
Һ'әтани к'әнге гәләк жьнед к'ӧрд
Ль шәһәр у гӧнд
Wи һ'алидабьн, һ'але сосрәтда,
У т'әне жьнбьн? Әw к'е изьн да!

Гәло бәс нинә, wәки жьне мә,
Wәки хушке мә, wәки qизе мә
Рожа иройин бь ә'дәт бьжин,
Бь ә'дәте кәви, кӧ кӧлә у шин,
Е кӧ буйә нир бона ә'мре wан,
Нирәки сосрәт, нирәки гьран.
Е кӧ наһелә бәр т'ӧ мерәки
Дәве хwә вәки.

Әз wәр'а дьбем, һун к'ӧрде хwәнди,
Әз wәр'а дьбем һун к'ӧрде бәнги.
Һ'әтани к'әнге qиза һе бьч'ук,
Qиза бь qәлән һьлдьн бькьн бук,
Ахьр әw гьшк бәр ч'ә'ве wә дьхьн.
У һун т'ӧ щара дәнге хwә накьн,
Qәй бежи һун жи мина нәзана
Дьбен—ә'дәтә, чь бежи wана.

Бәсә ре бьдьн әм wан ә'дәта,
Е кӧ хьрабьн у т'ӧ к'ар нәдан,
Е кӧ жьна к'ӧрд бе һ'ӧрмәт дькьн,
Е кӧ дьле wан бьриндар дькьн,
Е кӧ наһельн, wәки qиза к'ӧрд
Бона хwәндьне дәрк'әнә жь гӧнд,
Бәсә ре бьднә ә'дәте ӧса,
Бәсә әм әдн бьминьн дьлсар.

Дӧ сал бәре бу, дӧ бьһар бәре,
Әw һатә бал мьн бәри әваре,
Әw к'ӧлфәта к'ӧрд бь дьле т'ьжи,
Һат у qьсәкьр кӧ чаwа дьжи,
У дәрд—кӧле we мьн бәр wә вәкьр,
Wәки заньбьн кӧ ә'дәт чекьр,
Һун к'ӧрде хwәнди,
Һун к'ӧрде бәнги.

1959

Йанвар-феврал

ДИЛБӘР

I

Ба те, баран дьлилинә,
Дилбәра к'aw аве тинә.
К'е кӧ рева we дьбинә.
Зьманлалә, эди динә.
Бәшәра we чь ширьинә.
Дьле кәвьр дьһ'әлинә.
Титал рәх ре сәкьнийә.
Ах, дьле wи ӧса т'ийә!
Чь дьхwәзә хорте щаһьл?
Аве, wәхте баранә, шьл.
Ї'ане бь дьл we рамусә?
Qиз we бежә—бенамусә.

Ба те, баран дьлилинә.
Дилбәра к'aw аве тинә.
Рәх Титалр'а дәрбаз дьбә
У дьле wи хwәр'а дьбә.

Лawьк майә шаш у безар,
Әw qиз к'ӧбарә у дьлсар
Чә ч'ийае Әләгәзе.
У we лә'зе
Qиз qасәке дьсәкьиә,
Щер'е аве жорда тинә,
У һәw зани әw дьбежә—
Рїа кание чь дьрежә.
Ле тӧ, Титал, бawәр иәкә.
Әw ре бой we г'ьме йәкә,
Бawәр иәкә, wәки Дилбәр
Wәстнайә. Лал, бе хәбәр
Сәкьнийә әw бона тә,
Г'әк бона тә.
Зу незикбә, бьльпьтә,
Qизьк майә һивийа тә...

Ба те, баран дьлилинә,
Һардӧ дьле әвин т'инә.

—Жь мьи чьма тӧ дьр'әви,
Бежә чьма?
Чьма ӧса тӧ бе рә'ми,
Бежә чьма?
Мина бәрфе әз дьһ'әльм
Жь һ'ӧба тә,
Мьразе мьи, әз бәдһ'альм
Бе к'әне тә.
Мьи гот: Тӧе ане бьди,

Ахьр г'имә,
Ав чийэ кӧ аве нади,
Шәwьтимә.

—Титале мьи гежә, гежә,
Әw ньзанә чь дьбежә.
Әw ньзанә, wәки Дило,
Чawa hәрт'ьм, ӧса иро.
Минани wи дьшәwьтә.
Минани wи дьп'әр'ьтә.
Титале мьи hәла зар'ә,
Дьле Титал hәла сарә,
Ле hәрке на, бежә, чьма
Әw h'ӧба тә ча гьля ма?
Hәрке haqac мьи h'ьз дьки,
Чьма тӧ qәт шӧхӧл наки,
Хwәзгинийа тӧ бьшинә,
Дило бой тә зува дина,
Титале мьи,
Э'зизе мьи.

2

«Ща, лао, зукә, qӧрбана тәмә,
Ща, wәрә мьир'а бьньвисә нәмә»:—
Мьсто бәр дери гази h'әсо кьр,
H'әсо бона wи hьм кӧр', h'ьм hoьр,
Дәстхwә'а бәзи hӧндӧр'е мале,
Рева т'әпәк да сәре Хәзале,
Жьчалтә дәрхьст qәләм у кәг'әз

У руньшт бь ләз.
Мьстое шьван кәле шестсали
Сәр кӧлав руньшт, qәльн дәрани
У гот: «Бьньвисә, qӧрбана тәмә,
Бьранге хwәр'а бьньвисә нәмә.
Бәре сьлаве жер'а бьшинә,
У беже бьла мә бьбахшинә.
Wәки әгләкьр мә щаба нәме
H'але мә хwәшә у исал әме
Дәрбази мала т'әзә бьи эди
У hеди-hеди
Әме бь э'мре т'әзәва бьжии,
Оса чawa кӧ шәhәрлу дьжии.
Кӧр'е мьи дәлал, дӧh ль эваре
Хwәзгини hатьи бона Дилоәре,
Ч'э'ве wан зува сәр хушка тәһә,
Зә'вә—Титале щинаре мәһә.
Мьи гот: щинарно, мьи бьбахшиньи,
Әзе сьбе зу нәме бьшиньм
Лawe хwә башр'а, wәки әскәрә,
К'а әw әшкәра
We чь бьньвисә, фькра wи чибә,
Гәло разийә?»

3

Хwәш бьhарә, хwәш бьhарә,
Бәрфа ч'иһа зарә—зарә,
Ав дьк'ьшьи, дьхӧлхӧльи,
Дәшт у нәwәл дьхәмьльи.

Те к'алина пəз у бəрха,
Гӧнди шанə, əшqьн, сəрхwə
Ча хортəки сəрхwəш у ша
Баки hеньк те жь дəшта,
Те у рева—бешəрм, аза,
Н'əмез дькə жьн у qиза
Радьмусə сурəте wан
Бь дьл у щан.

Бəнги у ша, дьлда мьраз,
Дилбəр сьвьк дьчə həвраз,
Бəр бь ферма ль сəр т'əпе,
Дəзмала хас дəсте ч'əпе,
Дəзмала, кӧ бона Титал,
Əwе нəхшкьр wəхте бəтал
У бь т'еле тəньк у хас
Сəр ньвиси дӧ наве нас.
Дилбəр дьчə у дьстьре
У кӧлилке рəх шьвəр'е,
Дəшт у ч'ийа ə'рд у ə'зман
We сə дькьн бь дьл у щан.

Бьhар хwəшə, жийин хwəшə,
Лаwке мьн жь гьшка башə,
Жь h'ӧба wи дьл сəрхwəшə.

Əw шьване кəрие пезə,
Ль ван щийа əw дəнгбежə,
Бой мьн h'ӧба хwə дьбежə.

Н'ӧба лаwке мьни дəтал
Бона qиза Мьстое кал
Бу каникə сар у зəлал.

Бае hеньк, бае бинхwəш,
Тӧ к'ьлама дьле сəрхwəш
Бьгhин лаwе мьни к'əлəш.

— Зукə, Дилбəр, зукə, qизе,
Ч'елəка тə эди дьзе,—
Алие ферме кьрьн гази,
Дилбəр бəр бь ферме бəзи,
Сəр зáре wе наве Титал
У хəбьти мина həрщар.

— Тə'ри эди к'əтə ə'рде,
У ль т'əwле бина шир те.

4

Сьбə сафи буйə, гар'ан чуйə ч'ере,
Сəр hешнае ави дьбьрьqə həлə,
Ава кание сар hа дьр'ьжə сəр щер',
К'ьлама хwə дьстре, к'ьлама п'ьр' сала.
Qиз у жьнед щаhьл həвр'а хəбəр дьдьн,
Хəбəрдана wана дьх'ьшə мина аве,
Паше йəко—йəко щер'е т'ьжи дьбьн,
Qиз у жьнед майин пəй həв тенə аве.
Те щинара Мьсто у дəстхwəда дьбе:

—Ле, ле, qизно, сәкьн, тьштәки бежьм wә,
Жь h'әмиде Мьсто бәрбанга ве сьбе
Хортәки че, к'әләш бавр'а ани нәмә.

—hәйә—т'ӧнә щаба хwәзгинийа дайә,
—Е, к'е занә h'әмид чь дьнвисә ижар.
—Титал зуда hивйа әwе нәме майә,
Әw жь h'ӧба Дило буйә хортәки жар.

—Тә әм кӧштьн, бежә, дә хәбәра бьр'еж.
—К'а дьhельн, wәки әз дәве хwә вәкьм,—
У щинара Мьсто—Зина зьмандьреж,
Wанар'а гот: Сәкьн...

h'әмид ньвисийә кӧ мьqабьл нинә,
Wәки Титал бьбә зә'ве мала wана.
hәрке hәрдӧ щаhьл бона hәвдӧ т'инә,
Бьла баво т'ӧщар нәбежә wана: На.
Т'әне Дилбәра мә бе qәлән бьдьн мер,
hәрке qәлән hьлдьн, әз кӧр'е wә ниньм,
Дьбе, бәсә hәр'ьн пәй qәләне бекер.
Дьбе, ньhа эди wә'де бәре ниньн.

—h'әмид динә, чийә, тьште ӧса дьбә?
—Мерьк раст дьбежә, әw qәлән к'ӧр'а hат!
—hәрке qәлән нәбә, h'але мә we чьбә?
—h'але мә we гәләк башбә, мәт'а Нәбат.

Йәк гӧнәк'ар дькә гьлие кӧр'е шьван,
Йәк hерс дьбә сәр wи, жер'а дьдә ч'ер'а.
Гьлие wанда дьжин ә'дәте кал—бавэн
У әw гьлие wана тужьн мина к'ера.

Ле дӧ qизе щӧлә'т бь к'әл, бь дьлт'ьжи
Ньфьр'а qәлән дькьн у ньфьр'а wанда
Хwәстьн у мьразе гәләк qиза дьжин.
Е кӧ заньн h'ьзкьн, әвинти дьладә.

5

Пешбәри гӧнд бәста фьрә,
hәспе hьлдә у бьфьр'ә.
We бәстеда зәви, чиман,
У сәр wана т'аса ә'зман,
У паше тен п'еше ч'ийа,
Жь hешнайа ль wан щийа
Те бинәкә ӧсайә хwәш,
Wәки мәрьв дьбә сәрхwәш.

Авто дьчә щне ч'ере.
Рож нив бйуә. Гӧнд ма жерс.
Дилбәр т'әви ч'еләкдоша
Дьчә ч'еләка бьдошә.
Ль we бәста раст у фьрә
К'ьлама wан дур дьфьр'ә.
Гьhиштьн щи, hәр йәк жь wан
Чу нав h'әйwан,
Гьран у бе гьли—готьн

Ләстпекьрьн ч'елэк дотьн.
Жь гөһана шире т'эзэ
Ләмэ-ләмэ, жер дьбэзэ.
Жь бина шир
К'ефхwэш буйэ Дилбэра жир,
У дьле we бе хэм дьстре.
Эwe т'ьре
Кө һэр дэра дэwса аве
Шир дьк'ьшэ. У бона we
Жь бина шир хwэштьр, четьр
Т'ө тьшт т'өнэ.

Гава һ'эму ч'елэк дотьн,
Диса к'эн у гьли—готьн.
Дилбэр рабу у гэр'ийа
Щие һ'эйwан дьч'ерийан.
Дит кө эw щи бона дэwар
Qэ оьнд нинэ. Һерс бу Дилбэр
У дьране хwэ ч'ьр'канд,
Qэй бежи кө к'өлмэк ледан.
Чу сэкьни эw бэр гаван.
—Эw чь щийэ бона һ'эйwан.
Тө набини, wэки вьра
Бона ч'ере т'ө тьшт т'өнэ.
Тө гавани, йане хэта!
Бежэ, чawa тэ изьн да,
Wэки һ'эйwан т'ер нэч'ерэ?
Wир'а Дилбэре да ч'ер'а.
У өса бу, wэки гаван

Бьн тэйрока wан хэбэран
Шаш бу у ма кэр' у бе зар,
Ча сэрдакьң авэкэ сар.

6

Жь Т'ьлбисе, жь Рэwане
У жь гөнде незик у дур,
Һьнэк бь к'ом, һьнэк т'эне,
Һьнэк жи бь зар'е хwэ һур,
Ханди һатьн гөнде к'өрда,
Бь дэф—зөр'не чун пешийа wан,
Нава гөндда шайи п'елда
У гьнштэ һ'эта э'зман.

Мала Һ'эсэнда к'еф, дэ'wэт,
Титале wи дьзэwыщэ.
Диса щьһьл, диса qэwэт
Һ'эсэн бь эщq те у дьчэ.

Сиар чунэ мала буже,
Руви щаб бьр бона Мьсто.
Мала Мьсто бу эщq у к'еф.
Һэв, дэфчие дэфе хьсто.
Зөр'эчие сурэтт'ьжи,
Оса лехьи, wэки һэр йэк
Wэки кале эхтийар жи
Бьр'эдьсьи бь дьл у щэ'д.

—Бə'лги анин, бə'лги анин,—
Щаб гьhиштə гӧhе Титал,
У əw рабу ль сəр хани,
Дит кӧ Дилбəр—к'aw у дəлал,
Бь сиари т'əв сиара
Бəр бь мала баве wи те.
Дайка Титал бь əшq хwəр'а
Дькə гази: Бука мьн hат.

Дə'wəт кьрьн се рож, се шəв,
Се рож, се шəв дəф у зӧр'нə,
Се рож, се шəв чəндьк чəнд ч'ə'в
Хəw нəдитьн. Qӧдум т'ӧнə
Нав чонгада, wəки рабьн
Бьр'əqьсьн, ле дə'wəти
hе дьхwəзьн бь дьл шабьн,
Бьр'əqьсьн бь ə'дəти.

Хандийа хар нане мале,
Т'опайи сəр нан авитьн.
Бой Дилбəре, бой дəлале,
Бой Титале qəмəр, эгьн,
Хwəстьн, wəки бəхтəwар бьн,
Wəки бьжин т'ер у т'ьжи,
Wəки həвр'а бь дьл-щан бьн.
Нəбьн h'əwще нане т'ьси

7

Тəйрту ша дьбьн бьhара хwəшва.
Дайик ша дьбə зар'е хwə башва.
Ле бой Дилбəре мере wе щаhьл
Бəхтəwарийə у хwəстьна дьл.
Дилбəра хwə рьнд əŵ дьh'əбинə.
Гава qасəке əw wе набинə,
Дьнйа тəнг дьбə бона дьле wи,
Бона дьле т'и.
У гава щарна де-баве Титал
Дьчьнə щики wəхте хwə бəтал,
Титал к'awa хwə дьдə сəр дəста.
Qəй бежи Дилбəр бəрхə нав бəста.
Рекə дур чуйə у wəстиайə,
Ньhа сəр синге шьване хwəйə,
Бой дьле wи т'и Дилбəр канийə.
У жь бəхте хwə Титал разийə.

həрр'о, həр сьбə
Титал радьбə,
Пəзе колхозе раст дьбə мерга,
Дури мəрьва у дури дəнга,
У дьч'еринə h'əта эваре,
Эваре диса вəдгəр'ə мале.

Минани бəре Дилбəр ль ферме,
Сəрме у гəрме,
Эвар бə, сьбə,

Хэбата хwəва т'ьм мьжул дьбэ.
У ч'елəке we нəh'ийа wанда
h'əмушка зə'фтьр, п'ьр'тьр шир дьдан.
Наве Дилбəре гьшкар'а нас бу,
Дилбəр дəлала колхоза гӧнд бу.

8

—Əw чь жьнə, wəки дьчə щьвате,
Əw чь жьнə, жь щьвате дəрəнг те,
Титал, лао, гӧр'а дайка хwə бькə.
Тӧ нəhелə жьна хwəйə рындькə,
Wəки хорте гӧндр'а həр'ə щьвате,
Wанр'а рабə у бык'əвə h'ӧщəте.
—Ахьр, дае, комсомолə, борщдарə...
—hьш бə, ахмах, Дилбəр жьнə, нə зар'ə.
Wер'а бəсə, чьqас əw ма комсомол...
Сəр кӧр'е хwə hерс бу h'əсəн—ч'ə'вəк кор.

Титал рабу, мале дəрк'ət дьлт'ьжи,
Əw чь бькə, де—бавер'а ча бьжи?

Дəрва сарə, ль həр дəра бəрфа чил.
Тӧ həw зани qəр'ьмийə бə'ра шир.
Нə дəиг, нə h'ьс, гӧнд разайə, шəвə, шəв.
Ле жь ə'змин h'əзар стəйрьк, h'əзар ч'ə'в
h'ətа сьбе ишьqа хwə дьр'ежьн.
h'ətа сьбе ч'ир'оке баш дьбежьн.

Əw к'ӧда чу, чьма нае hаqас wəхт?
Дилбəр hивйа Титал майə нəр'ьh'ət.

Титал чькə, ча сəрwəхткə Дилбəре,
Чawa беже, wəки минани бəре
Əw нькарə эди həр'ə щьвата,
Меркьрийə, гəрəке руне малда,
Руе weда бав жер'а да хэбэра.
У т'ək—т'əне Титал мəлул дьгəр'ə,
Дьлда Дилбəр, h'ӧба weйə алави,
Дьлда бьрин жь хэбэре баве wи.

Дилбəр майə hивйа мере хwə шьван,
h'ətа сьбе хəw нək'ətə щот ч'ə'ван.

9

—Эвара тə хер, чawани хати?
—Wəй, тӧ хер hати, сəр ч'ə'ва hати,
Хӧде мьразе зар'е тə бькə,
Хати была хwə qӧрбана тəкə,
К'əрəмкə мале, пə'ри нан бьхwə.
Сəдьре колхозе мерəки сəрхwə,
Чу к'ətə мале. h'əсəн мале бу,
Əwи сəдьр дит у жь щи рабу,
Меване ə'зиз бь дьл qəбулкьр
У к'еф—h'əле wи, жьна wи пьрскьр.
Ле дайка Титал чу хwəрьи ани,
Бəр меван дани.

Сəдьр хэбəрда дəрhəqа гӧндда
У дəрhəqа we к'ара мəзьнда,
Кӧ колхозе стəнд.

Гот, wəки чаwа малед кəви у тəнг
Тенə hьлдане у дəwса wана
Гӧндда колхозван
Ханмане т'əзə хwəр'а чедькьн.
Чьма ченəкьн?..
Гава əwана колхоза мəда
Hьндьк настиньн жь рожхəбата.
—Чьто мəрьвьн колхозване мə.
Həр тьшти дькьн, qə чи мə кемə?
Həма əм hьлдьн кӧр'е тə шьван,
Qəй бежи занə əw заре h'əйwан.
Ле Дилбəра wə, бука wə дəлал.
Нав хəбатеда бь исаф, h'əлал.
Гьшк we нас дькьн нəh'ийа мəда,
Чьqас ньвисин дəрhəqа weда.

Сəдре колхозе хелəке кəр' бу.
Хwəрьна бəр wи зува сар бьбу.

Əwи qəстана дурва дəстпекьр,
Əwи qəстана ӧса дьрежкьр,
Кӧ аг'риеда h'əсəир'а бежə:
—Дилбəра hежа
Сьбе гəрəке həр'ə Рəwане.

Мина ə'wре рəш, ə'wре баране
h'əсəн мə'дəкьр,
Дəнге хwə нəкьр.

—Ча ч'еləкдоша пеш жь нəh'ие
Гəрəке həр'ə шеwрдарие.

h'əсəне малхwе дьhа мə'дəкьр
У мина бəре дəнге хwə нəкьр.

h'əсəн мерəки ӧса бу гӧндда,
Wəки т'ӧ щара изьн нəдьда
Жь ə'дəте кəви, е кал у бава
Ощаха wида мəрьв дурк'əвə.

10

Сал чьqас ləзьн, чь зу дьбəзьн.
Мьсто ша дьбə. Кӧр'е wи мəзьн
Жь əскəрие hатийə мале—
Бəшəрхwəш чаwа тə'ва бьhаре.

Həла гəлəки щаhьл бу h'əмид,
Гава əw чу шер', бь ч'ə'ве хwə дит
Бьрин у мьрьн, хун, гӧнде wеран,
Хwə-хwə жи шəр'кьр минани мера.
Чəндьк чəнд щара əw бьриндар бу.
Ле диса рабу,
Дьлда кол-дəрде дайике бебəхт,
Бəр ч'ə'ва həр wəхт:
Hесьре зар'е бе де у бе бав,
Нава шəведа агьр у алав
Сəр гӧнд—авана,
У шəр'кьр, шəр'кьр əwи бой wана.

EZDIKI.COM

Бой мале wеран, бой дайке рəбəц.
Бой зар'е эт'им, кӧ мабун бе к'эн.
Бой ощаха хwə, щьмаэ'та э'эиз,
Бой к'ьламе хwəш, кӧ бь дəнге эиз
Минани бəре бьстърен, шабьн,
Бой we, кӧ мəрьв həр събə рабьи
Бь дьле hеса,
Шəр'кьр бой wət'ən, wəлате аза
h'эта аг'рие,
h'этани рожа алт'ьндарие.
Ду шер' öса жи ордиеда ма.
У сал пəй сала
Wə'дə пивандьн бь бəза хwəьа.
Гӧнд—бажаре мə диса бун ава.
У роке wə'де h'эмид жи гьhишт,
Əwи пəй хwə hьшт
h'эзар гӧнд, бажар, щие нас-пəнас.
Чawa офисер у чawa мерхас.
Жь ордие əw вэгэр'ийа гӧнд
Мала баве хwə, wаре хwəйи рьнд.
...Чəнд рож нəк'ьшанд у h'эмид эди.
Мина мəрьве бой хəбате т'и,
Хəбьти ферма колхоза гӧндда.
Чəнд мəhа шунда
Э'йан бу чawa хəбатчики рьнд,
Бу h'ьзкьрие т'эмамийа гӧнд.

Wəй, Дилбəре, wəй Дилбəре,
Чьма Титал мина бəре
Тəр'а ширьи хəбəр надə,
Чь бу əw хорт, хорте садə,
Е кӧ бой тə дьшəwьти,
Е кӧ дьгот: Дьле мьи т'и
We ча бьжи бей h'öба тə?
К'а əw хорте рунəрм, садə?

Дилбəр мина бəре нинə,
həр гошəкə дьл бьринə,
Əw кəр' буйə мина шəве,
Мəлул буйə мина hиве.
К'е щарəке we дьбинə,
Дьбежə: Əw Дилбəр нинə.
Дилбəр бəре тə'вэкə гəш,
Ньhа чьма бу э'wре рəш?

Хəзуре кал hеди-hеди
Öса кьр, кӧ Дилбəр эди
Мина бəре
Нəwерьбу жь мал дəре,
Щарна həр'э бал hэвала
У hесабə жь пир—кала,
Ед кӧ т'ьме wəхте бəтал
Тенэ мале чawa хəта.

Нав меване мәзьн, аһьл
Qә чь бькә жьна щаһьл.
Дилбәр тә'вә, дора we мьж,
Мьжа дьлкӧж,
Мьжа ә'дәте кал—бава,
Е кӧ сала у зәмана
Буйә баисе жьн—qиза
У мәг'бәре п'ьр' мьраза.

... Роке Дилбәр ду хәбате,
Гава тә'ри к'әтә ә'рде,
Нәчу мале, ле чу дәште,
Ль wьр һәрт'ьм бина хwәш те,
У гәр'ийа нав мьтала:
Чьма нава wан дӧ сала
Бәхте we һат гӧһастьне,
—Бежьн чьма, баво, ьне?

We эваре
Дилбәр дәрәнг һатә мале.
Титал жер'а да хәбәра,
У qәй бежи жә'ра мә'ра
Дьдьнә we.
У we шәве
Әwe бьһист хәбәре һан:
—Жьна бе шәрм у бе qәлән...

Wәй, Дилбәре, wәй Дилбәре,
Чьма Титал мина бәре

Тәр'а ширьн хәбәр надә,
Чь бу әw хорт, хорте садә?
Дилбәр к'ӧр'а пе бьһ'әсә,
Wәки хәзуре we—Һ'әсән,
Титале хwә ширәт дькә—
Чаwа бьжи у чь бькә.

12

Чар сал бәре дә'wәт кьрьн,
Дило мала баве бьрьн.
Ньһа Дилбәр буйә ьне,
Һәркә дьнйа жи бьдьне,
Әwe бежә: Дьнйа чийә?
Гава дьле жьне т'ийә,
Зар' бона we канийә, ав,
Нура сьбейә у сьлав.
Гӧнд разайә шәвә эди,
Дилбәр лури дьбе һеди:

Разе, разе, зар'а мьн,
Тӧ ронайа ч'ә'ве мьн.

П'ьшо эди разайә,
Ч'ьвик накә ч'ивә—ч'ив,
Дәрк'әтийә, дьгәр'ә
Нав ә'wрала һива зив.

Разе, разе бәрха мьн,
Тӧ ронайа ч'ә'ве мьн.

Һ'əму разан, тӧ майн.
Разе, лури дьбежьм.
Əзе рабьм сьбе зу,
Тəр'а тото бьпежьм.

Разе, разе ч'ара мьн,
Тӧ ронайа ч'ə'ве мьн.

Зар'о раза, Дилбəр фəсал
Чу бал мере хwəйн дьлсар.
Мер разайə—бе хəм, һеса,
Дилбəр һеди əw рамуса.
Əw ча бькə, гава кӧ дьл
Һе һ'ьз дькə мере щаһьл.

Хəw нак'əвə ч'ə'ве Дило.
Əw ча разе, гава иро
Жь мəрк'əза нəһ'ийа wан
Һ'əмид һатьбу бал баво.

Һ'əмид гӧндда эди нажи.
Ча мерəки сəрwəхт у жир,
Хəбатчики борщнас, һ'əлал.
Мəрьвəки т'əмьз, дəлал,
Əw пешда чу хəбатедə,
Комитеа нəһ'недə,
Дьхəбьтə ньһа бь дьл:
Т'ьме чəлəнг, т'ьме щаһьл.

У Дилбəре
We эваре
Дəрд—кӧле хwə гьшк жер'а гот.
У qəй бежи əwe вəр'от
Əw дəрд у кӧл жь дьле хwə,
У qəй бежи дьл һеса бу,
У мəлул бу Һ'əмиде ша
Бой хушка хwə һ'əлал, һежа.

Хəw нак'əвə ч'ə'ве Дило.
Əwe чекьр, чекьр иро,
Əwe чьма дəрде дьла
Бьрер'а гот. Ньһа бьра
Руе weда зə'ф мəлулə,
Зə'ф мəлулə...

13

Жь мəрк'əза нəһ'не Титал бь һерс пашда һат,
Qəй бежи кӧ ледəбун у əw мабу бе qанат.
Һат бе сьлав, бе к'ьлав у раст чу щəм Дилбəре
У жер'а да хəбəра, жер'а гот: «Qиза к'əре,
Əw бьре тəйн к'атьб ль комита нəһ'не,
Əw чь ани сəре мьн, əз кьрьм нав һ'əр'не.
Гот, кӧ тəр'а хьрабьм, тəр'а дьдьм хəбəра,
Гот, кӧ əз тə дьк'ӧтьм, һəвал ниньм əз тəр'а.
Wəки тəр'а дьбежьм: Жьна бе шəрм, бе qəлəн,
Ле əз тəр'а чь бежьм? Бежьм ханьм у т'əр'лан?

Тӧ he дьha хьраби, тӧ мə'ри лъ п'ашла мьи,
Бьла рəшбə əw рожа, гава мьир'а буйи жьи.
Həла сəкə, чь дъбе бъре тəйи мьхəнəт,
Дьбе: Титал ча шьван йəки пешванə, щӧлə'т,
Шӧхӧле хwə рьид занə, щаи дъдə бой хəбате,
Гава мəрьв дьнер'ə, h'əwэса wи т'ьм ле те,
Ле гава əw те мале, йəки майинə эди,
Ə'дəте кəви бона wи бунə закон у т'əми.
Дьбе: Гəло зу инə, wəки həвале Титал
Qəбулкьи нава фьрqе.
Əwə бьре тə h'əлал?

Чь кəр' буйи анизаз.
Чь кəр' буйи бемьраз!

—h'əмид, h'əмид раст дьбе,—у хəбəр həла
девдə
Дəрбəкə зəхм жорда hат у Дилбəр вьр
ə'рдеда.

həла he шəв бу, həла he тə'ри,
Дилбəр жь мала мере хwə рəви.

14

Бьhар дəрбаз бу, hавине щаи ла.
Пайиз гəр'ийа дəшт у мергада.
Нава баг'ада бина фекийа.
Ба к'ьлам дьбе ль сəре ч'ийа.
Зəви тə'зинə, ə'мбар т'ьжинə.
У дара ə'мьре гӧндийа шинə.

... У сəкьнийə Титал т'ək—т'əнe.
Дина хwə дъде, чawa мəйдане
Дилбəра к'ӧбар, Дилбəра дəлал.
Кӧ бəре жер'а незик бу, həвал,
Гӧндие наср'а нава говəнде
Хwəр'а дьлизə, hа дьчə у те.
Qəй бежи дə'wət дə'wəта weйə,
Нə кӧ дə'wəта həвала чейə.

həй, Титал, Титал шьване щahьл,
Баве тə ahьл
Т'əмие хwəва т'ӧ к'ар нəдə тə,
Тə гӧр'а wи кьр, awa тə да дəр.
Тӧ мəрве иро, дəwрана т'əзə
У тə хwəст, wəки к'ӧлфота аза
Бь ə'дəте кəви, кал—бава бьжи.
Ле əw бу жийи?
Тə т'ьре Дилбəр бей тə ькарə
Qазанщкə, бьжи. Əw хəбатк'арə,
Рожхəбате we жь е тə əə'фтьр,
Wəлате шewре жер'а пьшт у мьл
Тӧ сəкə, сəкə, чawa дьстьре
Жьна тə бəре:

Щаи пайизə, пайизə,
Wə'дəки хwəш, э'зизə,
həй, ле, ле, ле, həй, ле, ле.

Пана бəре хwə тинə,
Бəре к'ада мə тинə,
həй, ле, ле, ле, həй, ле, ле.

Ә'зман һе шинә, шинә,
Ә'мбаре мә т'ъжинә,
Һәй, ле, ле, ле, һәй, ле, ле.

Колхозван әшq у шанә,
Мале wан т'ъжи нанә,
Һәй, ле, ле, ле, һәй, ле, ле.

У сәкьнийә Титал т'әк—т'әне,
Дина хwә дьде, чаwа мәйдане
Дилбәра бәдәw, Дилбәра дәлал
Дьстьре к'ӧбар.
У хwә-хwә хwәр'а әw хәбәр дьдә:
—Тә чькьр Титал, тә чькьр гәдә?

1959—1960

Сәрәщәм

Ленин т'әв мәйә . . . 3
Ленин. 5
Партиа Комунистие . . . 6
Wәт'ән 7
Щьмаә'та мьир'а . . . 8
Һәвале мьни урьс . . . 9
Дәwләта мьн 12
Әрмәнистан 14
Сьбә ль Ереване . . . 16
Ре 18
К'ьлама qиза бәнги . . . 19
Шәв 21
Ч'ә'вед рәш 22
Шьване бәнги 23
Рожа wәт'әне мьн . . . 25
Ереван зьвьстане . . . 27
Wәй ль мьн 29
Шькиат 30
Дәлале 32
К'ьлама т'әзә 34
Шәва сала т'әзә . . . 36
Щьмаә'та мьн 38
Әрмәнистана Советие . . . 40
Һ'ӧба мьн 42
Әскәр жь шәр' һатә мәле . . 43
Әвар бу 46

Бае пайизе 47
Мәрьв 48
Зар'а мьн 49
Йар 50
Зьвьстан. 52
Зьвьстан бу 54
Бьһар 56
Пәй баранер'а 58
Адар 59
Лаwке дәлал 60
Хачатур Абовйан 62
Ньвиск'аре мәзьн 64

БОНА ЗАР'А

П'ьшика мьн . . . 66
П'ьшо дьшон . . . 67
П'ьшо дьчә неч'ире . . . 68
П'ьшо нәхwәшә . . . 70
П'ьшо ч'ьләкә . . . 71

ПОЭМ

Әм шер' нахwәзьн 75
Һ'әтани чьчах 84
Дилбәр 96

Редактор Qачахе Мьрад
Шькьлчи Ан. Гаспарйан
Редакторе техникие Е. Ахмрйан
Коректоре контрол Лат'ифе Э'мар

ВФ 05628 г'эмбэ 504 тираж 500

Т'эслими дэранине кърьнэ 25/VI.
Бона чапкърьне һатийэ qолкърьне 10/XI
К'аг'эз 70x92 1/32. Бэлгнэшьре мэнгэнэ 3, 87
Бэлгнэшьре нэширэтэ 3,3
Бьһа 2 м. 65 к. Жь 1. I—1961 бьһа 27 к.

Чапхана №2,йа Сэрwертийа сэнайэ полиграфе у нэширэтайэ Министрийа РСС Эрмэнистанейэ культурае-йэ сэрэкэ. Ереван, соqаqа Кнунйанс 8

EZDIKI.COM